

KRISZTUS IGAZSÁGA

Katolikus hittan
iskolai
és magánhasználatra

Irta
TOWER VILMOS

Negyedik kiadás.



Szent István-Társulat
az Apostoli Szentszék könyvkiadója
Budapest

Új ára P —.70

KRISZTUS IGAZSÁGA

KATOLIKUS HITTAN

ISKOLAI ÉS MAGÁNHASZNÁLATRA

IRTA

TOWER VILMOS

Negyedik kiadás.



SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST

Nihil obstat.

Nr. 727.

Dr. Michael Marcell,
censor dioecesanus.

Imprimatur.

Strigonii, die 6. Martii. 1937.

Dr. Julius Machovich,
vicarius generalis.

Kiadja a Szent István-Társulat.
Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t. Budapest.
A nyomdáért felelős: ifj. Kohl Ferenc.

IFJÚ TESTVÉREM!*

Vedd a kezedbe ezt a kis könyvet és tekintsd barátodnak ! Neked írtam, neked szántam ! A szent keresztségben az Anyaszentegyház *tagja* és Krisztus országának *polgára* lettél. Tudnod kell, mi ez ; ismerned kell kiváltságaidat, jogaidat és kötelességeidet. Tudnod kell, hogy mi a célod, mi a hivatásod és hogy hol leled meg boldogságodat !

Krétában hatalmas útvesztő épült. Aki belépett, eltévedt, kiutat nem talált és oda-veszett. Csak az menekült meg, akinek Ariadne, a király leánya, fonalat adott, melynek útmutatása szerint kitalált és ismét szabad, boldog lett.

Mi nem futhatunk be minden *lehetséges* utat az életben, amelynek csak a végén látjuk, hogy zsákutcába kerültünk, vagy

* A főtisztelendő hitoktató urak számára külön Előszót írtam, melyet a „Katholikus Nevelés” 1929. évi szept. számában közöltem.

útvesztőbe tévedtünk. Mi a *biztos*, az *igaz*, a helyes és *legrövidebb* utat akarjuk ismerni, amely a földi életnek szövevényes sokféleségéből célhoz, boldogságunkhoz, Istenhez vezet. Ezért adja a mi jó Anyánk, az Anyaszentegyház a ti kezetekbe is az örök élet fonalát: Krisztus tanítását, Krisztus igazságát, Krisztus kegyelmét. Ez a könyv is Krisztus világító, erősítő, vigasztaló, eligazító igazságát közli veletek.

A világháború idején be sokszor találkoztam emberekkel, kik göggel, hitetlenséggel, világfölnnyel mentek ki a harctérre. Ott aztán az élet megpróbáltatásai összetörték bennök mindazt, amiben bizakodtak és észretérítette őket. Ott csak egynek volt értéke, a lelket betöltő hitnek.

Paul Claudel a mai francia drámaköltők legkiválóbbja. E sorok írásakor Franciaország washingtoni nagykövete. Valamikor hitetlen volt, de később teljes lelkéből megtért. Megtérése után így ír: «Azok a fiatal emberek, akik gondtalan nemtörődomséggel dobják el maguktól a hitet, ahogy is sejtik, mekkora szenvedés árán tudják majd valamikor ezt az elveszett kincset visszaszerezni!»

Nehogy, Ifjú Testvérem, te is csak keserű csalódás után találj ismét kincsedre!

Ezért bárhol légy : kormos műhelyben, napfényű műteremben, zajos munkában, kattogó gépek között vagy kaszárnyában ; kocsit húzol vagy vasat reszelsz, dolgozol vagy szórakozol, az Anyaszentegyház adta fonalat ki ne ejtsd kezedből !

Az életnek néha szivárványos, máskor borús, sötét, néha síma, máskor rögs útján, jó- és balsorsban, örömdben és bánatodban, barátaid körében és árva elhagyatottságodban, nyugodt perceidben és a kísértés hevében őrizd meg az eligazító, a kivezető fonalat ! Szeresd hitedet, óvd meg, véd meg, ismerd meg mindjobban, hogy annál jobban megszeressed és ha kell, harcolj érte : magadról van szó, halhatatlan lelkedről és örök boldogságodról !

Most pedig, Ifjú Testvérem, röviden előre jelzem, hogy miről is lesz szó e kis könyvben.

Szó lesz : az imádságokról, melyeket sohsem szabad elfeledned s ezért azokat mindig gyakorold. Aztán

szó lesz : Istenről, a mi legfőbb Urunkról és a világról, amelyet teremtett. Aztán

szó lesz : Jézus Krisztusról, Isten egyszülött Fiáról, ki értünk emberré lett, szen-

vedett és meghalt, csakhogy megválthasson, vagyis megszabadíthasson bennünket a bűntől és az örök kárhozattól. Továbbá

szó lesz : az Anyaszentegyházról, Jézus Krisztusnak e csodálatos országáról, a mi édes lelki anyánkról. Azután

szó lesz : a síron túli életéről, a másvilágról. Végre

szó lesz : Isten segítő jobbjáról : a kegyelemről és a szentségekről.

A kötelező anyag a kérdésekben és feleletekben van. A jegyzetek csak olvasásra szánt magyarázatok és kiegészítések.

Az iskolai év végeztével ne dobd el e könyvet, hanem tedd el. Későbbi éveidben nagyobb haszonnal fogod forgatni és többet fogsz belőle érteni.

Ifjú Testvérem, az Ég veled !

IMÁDSÁGOK:

A kereszttétel: Az Atyának és Fiúnak és Szentlélek-Istennek nevében. Amen.

Az Úr imádsága: Mi Atyánk ! ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a Te neved ; jöjjön el a Te országod ; legyen meg a Te akaratod, miképen mennyben, azonképen itt a földön is ; mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma ; és bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek ; és ne vígy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól. Amen.

Az angyali üdvözlét: Üdvözlégy Mária, malaszttal teljes ! Az Úr van Teveled ; áldott vagy Te az asszonyok között és áldott a Te méhednek gyümölcse, Jézus. Asszonyunk Szűz Mária, Istennek szent Anyja, imádkozzál érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján. Amen.

Az apostoli hitvallás: Hiszek egy Istenben, a mindenható Atyában, mennynek és földnek teremőjében ; és Jézus Krisztusban, Ő egy Fiában, a mi Urunkban, ki fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától, kínzaték Poncius Pilátus alatt, megfeszíteték, meghala és eltemetteté, alászálla poklokra, harmadnapon halottaiból föltámad, fölméne mennyekbe, ül a mindenható Atyaistennek jobbjára felől, onnan leszen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat. — Hiszek Szentlélekben, egy katolikus keresztény Anyaszentegyházat, szenteknek egyességét, bűnöknek bocsánatát, testnek föltámadását és az örök életet. Amen.

Istennek tíz parancsolata: 1. Én vagyok a te Urad, Istened: Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj. 2. Istennek nevét hiába ne vegyed. 3. Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed. 4. Atyádat és anyádat tiszteljed. 5. Ne ölj. 6. Ne paráználkodjál. 7. Ne lopj. 8. Hamis tanuságot ne szólj felebarátod ellen. 9. Felebarátod feleségét ne kívánjad. 10. Se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kívánjad.

Az Anyaszentegyház öt parancsolata: 1. Az Egyház ünnepeit megüljed. 2. Azokon misét

hallgass. 3. A hústilalmi és böjti napokat tartsd meg. 4. Minden esztendőben legalább egyszer gyónjál és húsvét táján áldozál. 5. Tiltott napokon menyegzőt ne tarts.

Reggeli fohász: Dicsérlek Jézus és kérlek, áldd meg ma minden tettem. Amen.

Esti fohász: Jézus, hála legyen Néked; fáj, hogy megbántottalak Téged. Bocsásd meg bűnömet és áldd meg lelkemet. Amen.

A tökéletes bánat fölindítása: «Teljes szívemből bánom minden bűnömet, mert azokkal Téged, végtelenül jó és szeretetreméltó Istenemet megbántottalak. (Erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmakat elkerülöm.)»

Áldozás előtt, amidőn a pap felmutatja az Oltáriszentséget (és hazánkban az oltárszolga háromszor csenget): Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval monddjad és meggyógyul az én lelkem.

I. RÉSZ. ISTEN ÉS A VILÁG.

1. Mit tesz hinni?

Igaznak tartani, amit megbízható személy állít.

Józan ember azt tartja *igaznak*,

a) amit magától: tud vagy

b) amit másnak: hisz.

Különbség van tehát tudás és hit között. Amire magamtól rájöttem, azt tudom. Így tudom azt, amit látok, hallok, érzek vagy amire józan eszemmel következtethetek, pl. hogy kétszer kettő négy, vagy: ahol óra van, kellett órásnak is lennie, aki azt készítette.

Amit pedig azért tartok igaznak, mert megbízható személy közölte, azt *hiszem*. Megbízható az, aki nem hazudik és nem szokott tévedni.

Ismereteink legnagyobb része hit (történelmi, földrajzi ismereteink stb.). Életünk oly rövid, hogy legtöbb ismeretünkre nem is tudnánk magunktól rájönni. Hit nélkül még azt sem tudnók, hogy kik a szüleink, hol, mikor születtünk, hogy öcsénk vagy bátyánk testvérünk-e. Ha orvoshoz fordulsz,

hiszel a tudományában, ha gyógyszert veszel, hiszed, hogy a kellő orvosságot kapod és nem mérget.

E példákból egyúttal láthatod, hogy milyen szörnyen együgyű mondás az, hogy «csak azt hiszem (tartom igaznak), amit látok». E mondás alapján nem volna szabad igaznak tartanod, hogy Mátyás király élt, mert őt nem láttad, vagy hogy Amerika van, mert még nem voltál ott. A levegőben szétszórt ezerfajta rádióhullámot sem láthatod, még a legerősebb nagyító üveggel sem, mégis hiszel létezésükben.

Mindenki hisz tehát, mert hit nélkül az emberi társadalom széthull s minden haladás megakad. Csak azon fordul meg, hogy kinek hiszünk, a mindenható Istennek-e vagy pedig szenvedélyeinknek, a hamis prófétáknak vagy a buta babonának. Az utóbbiak gyakran megtévesztenek minket, tehát nem megbízhatók. Ezért a bennük való hit nem is valódi hit, hanem hiszékenység. Viszont *Isten föltétlenül megbízható*, mert róla lehetetlenség föltételezni, hogy hazudik vagy téved. *Ezért józan ember föltétlenül hisz Istennek!*

2. Ki az Isten?

Az egész világ teremője és ura.

3. Miből következtetjük, hogy kell Istennek lenni?

A világ olyan csodálatos, hogy azt ki-gondolni és megalkotni csak végtelenül bölcs és hatalmas lény tudhatta.

Ha a zsebemben levő órából órára kell következtetnem, az égnek sokkal csodálatosabb gépezete még inkább kiált mester után.

A legkisebb palotát is csak *előzetes* terv és szabályok szerint lehet fölépíteni; hát még a világmindenséget!

Milyen *nagy* is ez a világ! Van kb. 1600 millió csillag (James Jeans). A legközelebbi, a Napunk, oly messze van tőlünk, hogy a gyorsvonat pihenés nélkül 280 év múlva érne oda. Ezt a rengeteg utat a fény kb. 8 perc alatt futja meg. Már most elképzelhetjük, hogy mily messze lehet tőlünk a Tejút, melynek legközelebbi csillagáról a fény-sugár csak 15.000 év múlva ér hozzánk! «Az egek beszélik Isten dicsőségét és az ő kezei alkotmányát hirdeti az égboltozat» (18. zsoltár).

De nemcsak kifelé szédületesek a világ méretei, hanem befelé is. A tudomány kimutatta, hogy minden csipetnyi, morzsányi tárgyacska (pl. egy csepp víz, egy porszem) ismét megszámlálhatatlan apróbb részecskékből áll. Így pl. egy lencsenagyságú gáz-mennyiségben annyi az ilyen parányi részecske, hogy sietős megolvasásukra is száz-ezermillió esztendőre volna szükség. Pedig ezek a részecskék (molekulák) még mindig nem a legkisebb részei az anyagnak, hanem mindegyikben még náluk is sokkal kisebb részecskék (elektronok, ionok) keringenek szédületes gyorsasággal, de mindig meghatározott törvényszerűséggel!

És mily bámulatos *rend* uralkodik a világon.

A vasúti menetrendből előre tudom, hogy melyik napon, melyik órában, melyik városból, minő irányba indul a vonat, mert a vasút központi vezetősége már előre és nagy gonddal összeállította a vonatok menetrendjét. És mégis, mennyi késés, baleset, vonatkimaradás, forgalmi akadály, kisiklás, sőt összeütközés és nagyobb vasúti szerencsétlenség is történik.

Lám, a világűrben a világtestek, csillagok, bolygók és üstökösök megszámlálhatatlan milliói szédületes sebességgel keringenek, száguldoznak, sűrögnek és forognak és azok soha össze nem ütköznek, pályájukból soha ki nem siklanak, soha nem késnek vagy sietnek; annyira, hogy pl. a nap- és holdfogyatkozásokat, az üstökösök megjelenését évszázadokkal előre, másodpercnyi pontossággal előre meg tudjuk állapítani. «Az Úr törvénye hiba nélkül való» (18. zsolt. 8. v.).

Hasonló szabályosság és rend mutatkozik az említett parányi kis anyagrészecskékből is. Hogyan volna mindez lehetséges, ha itt is *előzetesen* nem állapította volna meg egy végtelenül bölcs és hatalmas lény e világtestek és világparányok pályáját és menetrendjét. Mert ahol rend van, ott kellett rendezőnek is lennie. Ahol törvényszerűség mutatkozik, ott kellett léteznie törvényhozónak is!

A világmindenségben a renden s törvényszerűségen kívül még csodás *összhang* is van.

A zenekar zenéje azért gyönyörködtet minket, mert benne összhang van. Ez az összhang föltételezi, hogy valaki a különféle hangokat, a hangok törvénye szerint, már elő-

zetesen összeillesztette. Ilyen előzetes összeillesztés nélkül a zenekar játéka zenebona lenne és nem zene, bántó zűrzavart okozna és nem gyönyörködtetne.

Am a legnagyobb összhang a világmindenségben van. A millió és millió ember, a milliányi csillag, a fűszál, a virág, a csúszómászó férgek, a halak, a madarak és minden, ami e földön és e földön kívül él, mozog, örül vagy szenved, egymást kiegészíti, egymást föltételezi és egymást élteti.

Mindebből következtetnünk kell egy kimondhatatlan nagyeszű lényre, aki e milliárdnyi apró s óriási, élő s élettelen, mozgó s keringő lényt összhangba illesztette.

Végre a világmindenség rendjét, törvényszerűségét és összhangját tetézi és megkoronázza a legcsodásabb *célszerűség*.

Mily bámulatos a tenger vizének és a tengeren kívüli vízmennyiségnek (folyók, kutak, felhők, források) egyensúlya. Gondolkodtál-e már azon, hogy milyen életre kiható célszerűség a havazás? Ha télen a puha hó helyett jéggé fagyott felhőtömegek szakadnának ránk, elképzelhetjük végzetes következményét. De a nagy hidegben még az eső is kemény páncéllal borítaná, megdermesztené és életképtelenné tenné a termést. Így azonban éppen ellenkezően, a hó puha takarója »gyapjúként« (147. zsolt.) borítja a termőföldet; úgyhogy alatta a hőmérséklet sohasem esik a fagypont alá és így a vetés szépen tovább fejlődhetik.

Vagy vegyük magunkat: az embert! Az emberi szervezet rendkívül bonyolult rend-

szer, amelyben millió gépezet és vegyi műhely a legaprólékosabb pontossággal működik együtt és kapcsolódik egymásba. Vegyük csak a vérünket, ezt a csodásan megépített csatornahálózatban hömpölygő, éltető nedvet, amely arányosan szállítja és kiosztja az egyes szerveknek a szükséges anyagot, itt csontot, ott velőt, emitt haját, ott izomanyagot rak le, sehol sem többet vagy kevesebbet, mint az illető résznek szüksége és a testnek egységes célja kívánja; a hasznavehetetlen anyagot pedig fölkapja s tovasöpri. E mellett a legbonyolultabb vegyi és erőműtani, hőtani s fizikai folyamatot végzi. Van saját rendőrsége: a fehér vértestecskék, amelyek rögtön megjelennek, sőt megszaporodnak ott, ahol betolakodott ellenségre talál, és felveszik vele a harcot. És mindez szerény, jótékony észrevétlenségben!

Mily célszerű tünet a láz, amely a világ legjelesebb orvosa, mert a betegséget azonnal észreveszi és jelzi, sőt annak fokát is mutatja. Mi több, az ú. n. lázgörbe (az óránként változó lázfok papírra rajzolása) még a betegség nemét is fölismerhetővé teszi. De a láz nemcsak a jelzi a betegséget, hanem azzal fölveszi a küzdelmet is.

A csodás célszerűségek annyira körülvesznek, körülölelnek minket, hogy legtöbbször rá sem eszmélünk. Ki gondol például arra, hogy testünk minden egyes tagja megfázhatik, sőt megfagyhat, ezért takargatjuk be minden testrészünket és védjük a hideg ellen; a szemünk ellenben, melyre még a legnagyobb hidegben is szükségünk van és ame-

lyet emiatt nem takarhatunk le, soha meg nem fagy. Vagy ki gondol csodálkozással a kezére, mely használhatóságának sokféleségében a legművészibb emberi alkotásokat is felülmúlja. Minden szerszám a használattól elkopik, hasznavehetetlenné lesz, elvásik, megromlik. A késünk csorbás lesz, a cipőnk kilyukad, a ruhánk elszakad, de a kezünk, amelyet percről-percre használunk, nem kopik, nem horpad, alakja nem változik!

A legnevezetesebb emberi találmányokat a természet kezdettől fogva ismeri. A legkitűnőbb fényképezőgép és mozi: a szem. A legkifogástalanabbul működő távíró: az idegrendszer. Villamos világítás: a tenger ostoros ázalékállatkáinál. Légcsavar: a jávorfa termése. Szállóernyő: a gyermeklánciű magja. A növényvilág tüzére: a ricinus, amely magját nagy kezdősebességgel löki ki. Az orchideák egyik fajtája vízvezetékot alkot tartállyal, levezetőcsővel, szűrővel, csappal.

Amióta a rádiót feltalálták, rájöttek a tudósok, hogy ezt is már létezésük óta használják az élő lények. Így az egyik tudós (a francia Lakhovsky) megállapította, hogy minden élő sejt afféle kis fölvevő s leadó rádióállomás, sőt a sejt egészséges működése is attól függ, hogy a fölvevett s leadott hullámok között van-e bizonyos egyensúly. Más két tudós (a francia Moreux és az amerikai Campbell) némely állat rádiófölvevő képességének tulajdonítja, hogy azok koromsötét éjjel is tudnak tájékozódni és a legnagyobb távolságra, hozzá egyenes vonalban, eltalálnak

pl. párjukhoz vagy régebbi tartózkodási helyükhöz.

Pedig, mint a Szentírás mondja: «Sok van elrejtve, mi még nagyobb ezeknél, mert keveset látunk az Ő (Isten) műveiből». (Jézus, Sirák fia 43, 36.)

«A természet örök könyvét forgatni ne szűnjél,
Benne az Istennek képe leírva vagyon.»

Vörösmarty.

«Imádlak, Isten ; most tudom ki vagy,
Sokszor hallottam és sokszor kimondtam,
De nem értettem nevedet.

A nagy természet magyarázta meg

Hatalmad és jóságodat...

Dicsértessél, dicsértessél örökre !

Imádlak, Isten ; most tudom ki vagy.»

Petőfi.

4. *Hány Isten van?*

Egy.

Isten, vagyis a legfőbb lény és a legfőbb Úr, csak egy lehet ; mert ha kettő vagy több volna, a másik miatt egyik sem lehetne a legfőbb, vagyis Isten. Azért hangsúlyozom, hogy csak *egy* az Isten, mert — főkép régente — a pogány népek szörnyű tévedésből több istent imádtak, sőt élő vagy élettelen tárgyakat imádtak isten gyanánt. Ez a pogány bálványozás nem volt egyéb, mint Isten szakadatlan keresése — téves utakon.

Az *egy* Isten készíti a józan észet annak elismerésére, hogy csak egy vallás lehet igaz. Egy Istennek egy az igazsága, egyháza, tanítása és kegyelmi tárháza.

Mivel csak egy az Isten, nem is eredhetett mástól; mert ha mástól eredt volna, nem volna Isten. Viszont Isten meg sem halhat, mert tőle származik minden élet, tehát ő az élet kútfeje és örök forrása, maga az Élet. Ezért mondjuk, hogy Isten *örökkévaló*. Istent nem korlátozhatja vagy határolhatja a maga teremtménye, tehát a tér sem. Ezért Isten *mindenütt van*. Mivel Isten minden jónak, szépnek és igaznak teremtője, kell, hogy e tulajdonságok benne fölülmulhatatlan fokban meglegyenek, ezért mondjuk, hogy Isten *végtelen jó*, vagyis csak a jót akarja s szereti, a rosszat pedig útálja; Isten *végtelenül bölcs*, vagyis mindentudásával mindent úgy intéz, hogy legjobban elérje célját; Isten *végtelenül igazságos*, mert mindenkinek érdeme szerint adja meg jutalmát vagy büntetését. Mivel Istenben ezek a tulajdonságok határ nélkül megvannak, azért mondjuk, hogy Isten a legjobb és legtökéletesebb lény.

A Szentírás helyenként említ ugyan Istentől emberi tulajdonságokat is, de csak azért, mert eszünk és nyelvünk annyira tökéletlen, hogy csak emberi módon gondolkodhatunk és beszélhetünk Istentől.

5. *Hány személy van az egy Istenben?*

Az egy Istenben három személy van: Atya, Fiú és Szentlélek.

Hogy egy Istenben három személy van, azt Jézus szavaiból tudjuk. Így pl. föltámadás után apostolaihoz ekként szólt: «Minden

hatalom nekem adatott mennyben és a földön. Elmenvén tehát, tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében». (Sz. Máté 28, 18—19.)

6. Hogyan nevezzük a három isteni személyt egy szóval?

Szentháromságnak.

7. Meg tudjuk-e érteni a Szentháromság titkát?

Nem, mert az észfölötti.

Még a Napba sem tudunk beletekinteni a megvakulás veszélye nélkül, hát a Nap Teremtőjét hogyan tudnánk teljesen fölfogni?

Csupán gyenge hasonlatokkal hozhatjuk némiképp közelebb értelmünkhöz a nagy titkot. Így a gyertyának egyetlen lángjában megkülönböztethetjük a világosságot, a láng színét és a melegséget. A patak vize, a hó és a jég három különböző dolog és lényegében mégis ugyanaz. Vagy a háromszög három szögből áll és mégis csak egy idom. Ezért is ábrázolják a Szentháromságot háromszöggel és benne egy szemmel.

A Szentháromság tanát fölfoghatatlansága miatt hittitoknak nevezzük; de azért a benne való hit nem észellenes, mert hiszen a természet is telis-teli van titkokkal. Például, ki képes megoldani a kérdést, hogy mi volt előbb, a tyúk-e vagy a tojás.

Még a nagy embereket sem volt képes megérteni a saját koruk, pl. nálunk Ka-

tona Józsefet (a Bánk Bán szerzőjét), Széchenyit stb.

8. Melyek a hitellenség (leggyakoribb) okai?

a) A tudatlanság vagy félműveltség ;
b) az erkölcstelen élet ; c) a vallásellenes könyvek és ujságok olvasása.

a) A tudatlanság vagy félműveltség nehézségeket lát mindenütt, mert csak részben vagy egyoldalúan ismeri vagy pedig félreérti az igazságot. Az ellentét az ész és hit, a tudomány és vallás között nincs meg a valóságban. A kettő inkább kiegészíti egymást, de az ellentét kialakulhat a félreértésekből és tudatlanságból. Néha, sajnos, még tanult emberek fejében is nagyon hiányos a katolikus hitigazságok ismerete. Ennek oka nagyrészt az, hogy az illetők nem sokat törődnek a vallásukkal, vallásos könyveket nem olvasnak, a szentbeszédeket pedig kerülik.

b) Az erkölcstelen ember meg azért lesz könnyen hitetlen, mert a vallása tiltja az erkölcstelenséget és azért lelkiismeretének megnyugtatósára szeretné önmagával elhitetni, hogy nincs Isten. Az érzékes önzés pedig csak aziránt érdeklődik és csak azt becsüli, ami érzékeit foglalkoztatja neki pillanatnyi hasznot hajt vagy élvezetet szerez.

c) Ahogy a romlott ételek megártanak a gyomornak, úgy a rossz lelki táplálék, a rossz könyvek és nem katolikus irányú ujságok is megártanak a léleknek. Olvasd és pártold a katolikus ujságokat !

9. A világ legnagyobb emberei hívők voltak-e?

Csaknem kivétel nélkül hívők voltak.

Ha az életben találkozol emberekkel, kik hitetleneknek mondják magukat, jusson mindig eszedbe, hogy hitetlennek mutatkozni nem nagy dolog, sőt az mindig szellemi vagy erkölcsi gyengeség s törpeség jele. Valóban nagy emberek és nagy jellemek hívők voltak vagy legalább is rövidebb-hosszabb tévedések után ismét hívökké lettek.

A csillagászok fejedelmei hívők voltak (Newton, Kepler, Kopernikus, Galilei). Közülök a legnagyobb, Newton (olv.: njútn) Isten nevére mindenkor levette fővegét. A számtan és természettudomány elsőrendű csillagai szintén hívők voltak. Volta és Ampère (olv.: ampér) nevével mindenütt találkozol, ahol villannyal dolgoznak. Lásd, Volta naponként misét hallgatott, Ampère pedig «Krisztus követése» című műnek mind a négy könyvét szóról-szóra, kívülről tudta. Pasteur (olv.: pasztőr) nevét is gyakran fogod olvasni («Pasteur-intézet, pasteurizált tej» stb.). Ez a Pasteur arra a kérdésre, hogy miért olyan vallásos, így felelt: «Mert sokat gondolkoztam és tanultam, van olyan nagy hitem, mint egy breton parasztnak (a bretonok nagyon vallásosak). És ha még többet tanultam volna, olyan erős lenne a hitem, mint egy breton anyókéé». Dr. Richter Aladár egyetemi tanárnak, a Magyar Tudományos Akadémia tagjának keservesen panaszkodott Darwin fia, hogy atyját istentagadónak hirdetik, holott atyja vallásos volt és mindennap

imádkozott. «A fajok keletkezése» című főművét a «Teremtő» dicsőítésével fejezi be.

Vagy vegyük a művészeket! A világ legnagyobb művészei, Rafael, Michelangelo (olv.: mikelanzseló), Leonardo da Vinci (olv.: vincsi), a magyar származású Dürer, a magyar Munkácsy Mihály, legszebb alkotásaikat Isten dicsőségére készítették. Épígy a legnagyobb zeneszerzők, mint a sokszor magyar földön járt Beethoven, Liszt Ferenc, a legnagyobb magyar zeneköltő és a hazánkban 30 évet töltött Haydn: remek mise-zenedarabokat írtak.

Kolumbus, Amerika fölfedezője tengeri útja előtt megáldozott, hajójának árbocára pedig keresztet festetett.

Napoleon utolsó napjaiban naponként mondatott szobájában szentmisét és halála előtt áhítattal vette föl a szentségeket.

Hazánk nagyjai is, mint Szent István, Szent László, Hunyadi, Zrínyi, II. Rákóczi, Széchenyi («a legnagyobb magyar»), Apponyi Albert, a mély, hívó vallásosságnak ragyogó mintaképei.

A földművesek, iparosok, kereskedők köréből számos szent került ki. Csak néhány szórványos példa: Szent Izidor és Szent Lambertus földművesek voltak, Szent József ács, Szent Pál sátorlapszövő, Hofbauer Szent Kelemen pék, Maximus kőműves volt, Szent Frumencius és Szent Lucius kereskedők voltak, Szent Odranus fuvaros volt, Szent Onesimus és Szent Kasztulus háziszolgák, Szent Zita és Nothburga szolgálóleányok voltak.

Ha tehát hívó vagy, nem vagy rossz tár-

saságban ! Hitedre légy büszke és azt necsak szívedbe rejtsd el, hanem valld meg nyíltan s bártan az emberek előtt is. Az igaz hitet még életünk árán sem szabad soha megtagadnunk, még színleg sem ! Ragyogó példát mutat e tekintetben Egyházunk megszámálhatatlan, dicső vértanúja a multban és jelenben (Oroszország, Spanyolország, missziós területek). Az Úr Jézus mondotta : «Mindenki, aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom azt Atyám előtt, aki mennyekben vagyon ; aki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt Atyám előtt, ki mennyekben vagyon !» (Sz. Máté 10, 32—33.)

10. *Mi a vallás?*

A vallás Isten imádása és szolgálata.

A vallás annak az elismerésével kezdődik, hogy Istentől függünk. Senki sem föltétlen ura önmagának. Már az élettelen külvilágtól is mennyire függünk. Gyomrom függ a tápláléktól, mert nélküle éhen halok. Tüdőm függ a levegőtől, nélküle megfulladok. Szemem függ a napfénytől, mert különben nem látok. Testem függ a föld vonzó erejétől, mert másképp nem tudok szilárdan talpamra állani. Épígy, de határtalanul nagyobb fokban, függök az Istentől, a mindenség legfőbb Urától. Nélküle nem érhetem el örök boldogságomat, ami pedig életem legfőbb célja. Az Istentől való függésemből önként következik, hogy őt legfőbb uramnak kell elismernem, vagyis őt imádnom és neki szolgálnom kell.

11. Melyik az igaz vallás?

Csak a katolikus keresztény vallás az igaz vallás.

Van sokféle vallás, de csak az egyik lehet igaz, mert *minden igazság csak egyféle lehet*, míg a tévedés lehet sokféle. Pl. arra a kérdésre, hogy mennyi kétszer kettő, adhatok megszámlálhatatlan sok helytelen feleletet, de csak egyetlen igaz és helyes feleletet, azt, hogy kétszer kettő négy. Őra is sokféle van, sokfélekép is járhat, de csak az mutatja helyesen az időt, amelyik pontosan meg-egyezik a Nap járásával.

Igy a különféle vallások is különfélét tanítanak. Minden vallásban található az igazságnak több-kevesebb töredéke, de az egész, a teljes igazság, a «hamisítatlan szellemi tej» (Sz. Péter I. 2, 2.) csak a katolikus vallásban van meg. A katolikus vallás t. i. az Úr Jézustól, a Szentháromságnak emberré lett második személyétől van és azt a katolikus Anyaszentegyház tanítja, melyet az Úr Jézus erre a célra alapított.

A többi keresztény vallás csak Krisztus után sok száz év múlva keletkezett hite-hagyott katolikusokból vagy meghasonlott lelkű emberektől. Ezek egyes hitigazságokat kényük-kedvük szerint meghagytak vagy elvetettek a nélkül, hogy erre Istentől fel-hatalmazást vagy megbízást kaptak volna. Ezért van a többi vallásban (a katolikus vallásból átvett) sok tiszteletreméltó tanítás mellett számos tévedés. Miként a fagyöngy

a fából, úgy minden tévedés az igazságból él.

Az olyan keresztény, aki csak egyetlen, Istenadta («kinyilatkoztatott») igazságot vet is el vagy tagad: eretnek. Ha ezt tudatosan teszi, nagy bűnt követ el. Aki pedig elhagyja a katolikus vallást kenyerért, állásért, sérített hiúságból, bosszúból, válás, újabb házassághoz vagy erkölcstelen együttélhetés kedvéért, az Krisztust hagyja el, tehát Istent tagadja meg. (Sz. Péter II. 2, 1.)

12. Mit ad az igaz vallás?

a) Biztos választ ad a legfontosabb kérdésekre.

b) Segít az örök boldogságra.

c) Megnyugtat bajainkban.

Csak a vallás ad biztos feleletet arra a kérdésre, hogy honnan van a világ, hogyan jött létre az ember, miért vagyunk e földön, mi történik halálunk után s így tovább. Ezért nevezi Szent Péter apostol az igaz vallást «csodálatos világosságnak». (Sz. Péter I. 2, 9.)

A krisztusi vallás fényénél és melegénél nagy a méltóságunk, drága a lelkünk, szép az életünk, boldog a halálunk, könnyű a keresztünk és minden munkálkodásunk a jövő, örök boldogságunk magvetése.

Vallás nélkül nincs tiszta erkölcs, igazi becsület és komoly megbízhatóság. «Fiam, akinek hite nincs, annak te se higgy!» (Krupp gyáros, a halálos ágyán, fiához.)

Vallás nélkül az ember könnyen állattá süllyed és gonosztevővé aljasul. Ezért a vallás *nemcsak magánügy*, hanem közügy! «A vallás jobban megvédi az államot, mint a legvastagabb fal!» (Plutarchos.) Akik hangoztatják, hogy a vallás magánügy, nemcsak tévednek, hanem a tapasztalat szerint vallástalanok, sőt vallásgyűlölők.

13. Lehetünk-e már e földön tökéletesen boldogok?

Nem, mert

- a) szívünk mindig többet kíván;
- b) mert e földön minden mulandó.

Minden ember boldogságra törekszik. Mégpedig nemcsak ilyen vagy olyan, hanem tökéletes boldogságra. Ezt azonban emberfia ez életben el nem érheti.

Mikor Nagy Sándor király hatalmas hódításainak egy kiáradt folyó határt szabott, a hős sírásra fakadt. Napoleon császár fél Európa ura volt már, de nem elégedett meg vele, az egészszet akarta. A gyermek is mily türelmetlenül várja, hogy tanoncnak adják, a tanonc alig várja, hogy fölszabaduljon, a legény vagy segéd legfőbb törekvése, hogy önállósíthassa magát, ha pedig már ezt is elérte, minden erejével meg akar gazdagodni s így tovább.

«Isten sohasem önt belénk vágyat, amelyről ne akarná, hogy megvalósuljon.» (Liz. Sz. Teréz.) Ha van éhség, kell lenni jóllakottságnak is. És ha megvan bennünk a tökéle-

tes boldogság utáni hatalmas éhség, kell, hogy valamikor ezt a boldogságot is elérhessük. Mivel e földön nem érhetjük el, hát a más-világon fogjuk elérni, ha rászolgáltunk.

14. Honnét merítjük azt, amit hinnünk kell?

A Szentírásból és a Szenthagyományból.

15. Ki íratta a Szentírás könyveit?

A Szentlélek Úristen.

A Szentírás tehát Isten könyve. Az általa kiválasztott írók csak eszközei voltak, akiket lélekben írásra készítetett, fölvilágosított és a tévedéstől megóvott.

A Szentírást két főrésztre osztjuk fel: az Ószövetség és az Újszövetség könyveire. Az Ószövetség könyveit Krisztus születése előtt, az Újszövetségét Krisztus születése után írták.

Az Ószövetség legfontosabb könyvei: Mózes öt könyve, a próféták könyvei és a zsoltárok. A próféták Isten emberei voltak, kik bűnbánatra buzdítottak és jövendöltek. A zsoltárok vallásos énekek.

Az Újszövetség könyvei: a négy evangélium, vagyis az Úr Jézus négy életrajza, az «Apostolok cselekedetei», az apostolok levelei és a «Titkos jelenések» című könyv.

A Szentlélek-Isten az Anyaszentegyházra bízta a Szentírást, mely azt közel 19 századon át féltő gonddal őrizte. Az ő kezéből vette a Szentírást a többi, később keletkezett keresztény vallás is.

A Szentírást nagyon üdvös olvasni, föl-

téve, hogy a fordítás helyességét az «egyházi jóváhagyás» igazolja.

16. Benne van-e a Szentírásban minden hitigazság?

Nincs, hanem egy részét a Szenthagyományban találjuk meg.

Szenthagyományon azokat a hitigazságokat értjük, amelyeket Isten jelentett ki («ki nyilatkoztatott») ugyan, de nem íratott le.

A Szenthagyomány alapján üljük meg például szombat helyett a vasárnapot, kereszteljük meg már a kisdedeket, ragaszkodunk az apostoli hitvalláshoz, sőt a Szenthagyomány alapján tudjuk azt is, hogy milyen könyvek tartoznak a Szentíráshoz. Ezért mondja Szent Ágoston († 430), hogy még a Szentírásnak sem lehetne hinni, ha nem Jézus Krisztus Anyaszentegyháza szavatolna mellette. Az Úr Jézus nem is mondotta apostolainak: «elmenvén írjatok», hanem «elmenvén, *tanítsatok!*» Nem is írt mindegyik. Ellenben Krisztus parancsa alapján azt is hinnünk kell, amit az apostolok élő szóval tanítottak.

17. Hogyan keletkezett a világ?

Isten a világot semmiből teremtette.

Már a 10. kérdésben láttuk, hogy maga a józan ész is következtethet arra, hogy a világot csak egy végtelen bölcs és hatalmas lény alkothatta. Ugyanezt tanítja a Szentírás is, csak közelebbről megjelöli, hogy az a vég-

telenül böles és hatalmas lény *az Isten*, aki a világot «teremtette», vagyis semmiből hozta létre.

18. Tudunk-e valami közelebbit a világ teremtéséről?

Csupán annyit, amennyit Mózes írt róla.

Mózes azt tanítja, hogy Isten hat nap alatt teremtette meg a világot. E hat napot azonban nem kell szószerint vennünk.

Már maga az a körülmény, hogy Mózes a negyedik napra említi a Nap megteremtését, mutatja, hogy nem 24 órás napokat értett. Az eredeti (zsidó) szövegben levő «jom» szó különben is nemcsak napot, hanem időszakot is jelent. A 89. zsoltár azt mondja, hogy az Úr szemében ezer év annyi, mint egy nap. A teremtés «hat napján» tehát tetszés szerinti időt érthetünk.

A legtöbb hittudós egyébként is úgy magyarázza Mózes teremtéstörténetét, hogy Isten Ádámnak vagy Mózesnek álomlátásban mutatta meg a földünk kialakulását hat jelenetben. Épügy, mint ahogyan a tanító az iskolában is több képben szemlélteti tanítványainak pl. a pillangónak a petéből való kifejlődését. A pillangó sem fejlődik oly gyorsan a petéből, mint amily gyors egymásutánban azt a tanító a képeken bemutatja.

19. Miért írta le Mózes a teremtés történetét?

A vallás alapigazságaira akart tanítani.

Mózes nem akarta a természettudósok kutatásait megelőzni vagy fölöslegessé tenni, mert ő nem természettudós volt, hanem próféta és vallástanító. A teremtetéstörténet elbeszélésével a következő vallási alapigazságokra tanít minket : *a)* a világ nem örök, hanem időben lett ; *b)* a világon minden Istentől van, az ember is, aki tehát köteles neki szolgálni ; *c)* van isteni gondviselés ; *d)* az ember lényegesen elüt az állatoktól, mert lelkét közvetlenül Istentől kapta ; *e)* Isten megbünteti azt, aki parancsát megszegi ; *f)* végre meg akarta okolni a hetedik nap megülésének kötelezettségét.

20. Kiktől származik minden ember?

Ádámtól és Évától.

Az emberi nem egységét a Szentírásen kívül hirdeti még a nyelvtudomány és valamennyi ember szervezetének egyformasága.

Arra a kérdésre, hogy mióta vannak emberek, sem a vallás, sem a tudomány nem ad határozott feleletet. Az idevágó vélemények rendkívül eltérnek egymástól. (L. Tower Vilmos : A katolikus hitvallás. II. kiadás. 48—49. old.)

21. Hogyan teremtetten Isten az első embert?

Testét földből alkotta és abba lelket teremtett.

Ne képzelje senki, hogy Isten az első ember testét fazekas módjára kezével gyúrta földből és utána lélegzéssel lehelte bele a lelket. A Szentírás idevágó elbeszélésének szósze-

rinti értelmezése ellenkezne Isten *szellemi természetével*.

Néhány tudósak az volt a véleménye, hogy valamikor csak egy vagy kevés növény- és állatfaj volt és hogy ezekből fejlődtek a mostaniak. Ez az ú. n. *fejlődési elmélet*.

A fejlődési elmélet nem ellenkezik az igaz hittel, ha hisszük, hogy azt a néhány vagy egyetlen őslényt Isten teremtette és hogy minden úgy fejlődött, amint azt Isten előre megállapította. De az ember nem fejlődött állatból!

Még az a föltevés sem volna éppen hitellenes, hogy az embernek *teste* fejlődött volna ki az állatéból, ha fölteszük, hogy ez esetben Isten a kifejlődött emberi testbe teremtette a lelket; hiszen emberi méltóságunkat az Istentől közvetlenül teremtett *lélek* adja. De a tudomány nem tudott eddig valamiképpen is meggyőző bizonyítékot felhozni arra, hogy akár csak a testünk is az állatéból fejlődött volna.

A legnagyobb nehézség az, hogy ha az állati testből emberi test fejlődhetnék, akkor az ősrétegekben, sőt most is számtalan állatemberre, vagyis átmeneti testekre kellene bukkannunk. De ilyeneket eddig még senki sem talált. Igaz, találtak néhány darab csontot, melyekre rá akarták fogni, hogy átmeneti alakok csontja. De ezekre nézve a tudósok véleménye fölötté eltérő; egyesek állati, mások átmeneti, ismét mások emberi, a legtöbbben pedig egyszerűen szörnyszülött vagy beteges eltorzulású test maradványainak tartják azokat.

Egy Haeckel nevű tudós mindenképpen ki szeretne volna mutatni, hogy az ember állatból fejlődött. De mivel bizonyítékot nem tudott felhozni, csaláshoz folyamodott. Hogy kimutassa, mennyire hasonló az ember meg a majom és a kutya a fejlődés legkezdetén, ugyanazt a képet háromszor egymás mellé nyomatta és ráfogta, hogy az egyik kép az embernek, a másik a majomnak, a harmadik a kutyának első fejlődési alakja. Amikor a szakértségek e nyílt csalást fölfedezték, Haeckel «élete legnagyobb ostobaságának» ismerte el ezt a tettét.

Legújabbban tudományos alaptétellé erősödött Mendel Ágoston volt brünni apátnak tanítása (az ú. n. mendelizmus). Ő rendkívül érdekes kísérletek alapján bizonyította a fajok állandóságát, vagyis azt, hogy az egyes fajokon belül történhetnek fajtaképződések, de a faj határai át nem léphetők. Eszerint tehát az ember őse faj szerint csak ember lehetett.

«Az embernek csak önmagába kell tekintenie és máris átlátja, hogy az ő világa és a természet világa két különböző világ. Töröld el a növényeket, pl. a bükkfát, veszít-e vele a világrend? Töröld el a majmokat, hiányukat fogja-e érezni a világ? De töröld el az embert és egy egész világ omlik utána össze. Vallás, tudomány, művészet, jog, ipar, kereskedelem, nevelés, erkölcsi életre való törekvés és a végtelenség felé való vágy, mind az ember szellemének kivirágzása. Mi ennek az oka? Nyilván az, hogy az ember nem a természet alkotása, nem a majom kifejlődése.» (Trikál.)

22. *Hányféle szellemi lény van?*

Négyféle : Isten, angyal, gonosz szellem (ördög) és az emberi lélek.

Isten maga a végtelen szellem. Teremtett világa pedig kétféle : szellemi és anyagi. A szellemi világba tartoznak az angyalok és az ördögök, az anyagi világba pedig az ásványok, növények és állatok. Az ember : teste szerint az anyagi, lelke szerint a szellemi világhoz tartozik.

A szellemi lényeknek értelmük és szabadakaratuk van. Létezésük független az anyagtól ; tehát vagy egyáltalán nincs testük (Isten, angyal, ördög), vagy a testtől elválva is tudnak élni (a mi lelkünk).

Isten örök, a többi szellemi lény csak halhatatlan, azaz kezdetük volt, de meg nem semmisülnek.

23. *Mik az angyalok?*

Az embernél sokkal tökéletesebb szellemi lények.

Hogy angyalok vannak, azt a Szentírásból, főképp az Úr Jézus szavaiból tudjuk.

Az angyalok szeretnek minket, javunkat kívánják és azt elő is mozdíthatják. A természet rendje, hogy az alsóbbrendű lényeket a felsőbbek vezetik és irányítják. Így az állatokat az emberek, a gyermekeket a szülők, az alattvalókat az előljárók, a tudatlantokat a tanultak. Amint t. i. a növényt tökéletességben felülmúlja az állat, emezt pedig az ember, úgy szárnyalja túl az embert

az angyal. Igaz, hogy az angyalokat gyengéd gyermeki testtel szoktuk ábrázolni, de ez csak jelképes ábrázolás, mert a szellemet egyáltalán nem lehet lerajzolni. Hiszen a gyarló ember a szédületes nagyságú csillagokat is apró pitykéekkel szokta ábrázolni.

Ha pedig a Szentírásban olvassuk, hogy az angyalok néha látható alakban jelentek meg, ezt úgy kell értenünk, hogy látszólagos testet öltöttek magukra. (Mi is tudunk látszólagos, sőt emberi hangot adó testet előidézni pl. a beszélő film útján.)

24. Mik az ördögök vagy gonosz szellemek?

Vétkük miatt elkárhozott angyalok.

Isten a Szentírás szerint senkit sem koronáz meg, ha előbb nem küzdött (Tim. II. 2, 5). Ezért az angyaloknak is adott alkalmat az érdemszerzésre azzal, hogy próbára tette őket. De többen ez alkalmat nem használták fel javukra; vétkeztek és ezért Isten őket a tökéletes boldogság élvezetéből kizárta.

Az ördögök irigykednek reánk és ezért romlásunkra törnek.

Hogy ördögök vannak, azt szintén a Szentírásból és főképp Krisztus szavaiból tudjuk. Azok, akik a *valóban létező* ördögökben nem akarnak hinni, nagyon is szoktak hinni *nem létező*, nevetséges hatalmaknak és rettegni tőlük, mint pl. a 13-as számtól, a péntektől és hasonlótól.

Persze nagy tudatlanság kell ahhoz is, hogy valaki a *testnélküli*, hatalmas szellemi ördögöket a gyermek ijesztésére használt krampuszokkal tévessze össze.

25. *Mi a lelkünk?*

Testünknek éltető szelleme.

Lelkünket nem láthatjuk, hanem csak működéséből és Isten kijelentéseiből ismerjük.

a) Olyan fogalmakat is alkotunk, amelyekhez testem nem férhet, amelyek érzékeimet meghaladják, pl. Isten, végtelen, erény, szépség, képletek stb., ezek csak a lélekre vezethetők vissza.

b) Lelkünkre ismerünk a lelkiismeret révén is. Testünkben percről-percre változunk, de lelkiismeretben felelőseknek érezzük magunkat évtizedek előtt elkövetett tetteinkért is. Lelkiismeretünk ítéletével nem ér fel az egész világ ítélete. Ellene nincs fellebbezés. Viszont, pl. a jól elvégzett gyónás után milyen könnyű, édes és boldogító a lelkiismeretünk. Ez a titkos nagy hatalom tanuskodik róla, hogy van bennünk valami, ami nem anyag vagy gép, hanem erkölcsi és értelmi többlet, vagyis lélek.

c) Az élő testnek velejárója az életfönn tartási ösztön. Ez ösztönnel ellenkezik a bűnt és az önkéntes vértanúság. Maga a test mint ilyen nem volna képes bűntölteni vagy magát feláldozni. És ha mégis tudunk bűntölteni, sőt életünket is fel tudjuk áldozni, ez azt bizonyítja, hogy van bennünk valami, ami a testnél és annak ösztönénél is hatalmasabb, ez a lélek.

Az állatnak párája van (állati lélek), ez élteti a testét ; de az állati lélek nem szellem, vagyis annyira függ a testtől, hogy az vele együtt elpusztul.

Az emberi és az állati lélek közötti különbséget jobban megértjük, ha az embert rendes zongorához, az állatot pedig automata-zongorához (verkli) hasonlítjuk. A zongora-automatát rúgós szerkezet hajtja, amely (pl. tüzesetnél) az automatával együtt elpusztul. Így pusztul el az állat lelke (pára) a testével. A mi testünk és lelkünk összefüggése viszont olyan, mint a zongoráé és a zongoraművészé. Ha a zongora el is ég, a művész tovább élhet. Így lelkünk is tovább él, ha meghalt a testünk.

26. Kihez hasonlít lelkünk?

Istenhez.

27. Miben hasonlít lelkünk Istenhez?

Abban, hogy lelkünk is szellem, vagyis

a) értelme és szabadakarata van,

b) halhatatlan.

28. Milyen a viszony lelkünk és testünk között?

Szoros egységet alkotnak.

Az embert egy város távíró vagy távbeszélő (telefon) intézményéhez hasonlíthatjuk. Lelkünk megfelel a központban ülő hivatalnoknak, agyunk a központnak, idegrendszerünk a dróthálózatnak, érzékeink az egyes állomásoknak. Érzékeink a vett híreket leadják a központba (az agynak), ahol azokat lelkünk fölveszi; lelkünk viszont kiadja parancsait a külső állomásoknak, az érzékeknek, izmoknak stb.

Isten akarata és lelkünk méltósága megköveteli, hogy lelkünk testünknek nemcsak éltető, hanem egyúttal *kormányzó* szelleme is legyen.

29. Milyen viszony van lelkünk és agyunk között?

Agyunk a lelkünk eszköze.

Lelkünk az, amely gondolkodik és akar, de az agy felhasználásával. A művész is csak hangszerén tud játszani; de azért nem mondhatjuk, hogy a hangszer játszik, hanem a művész. Épígy bennünk sem az agy az, amely gondolkodik és akar, hanem a lelkünk.

Mínél finomabb a hangszer, annál különben tud rajta játszani a művész. Agyunk fejlődési foka (pl. csecsemőnél, aggnál) és egészségi állapota szintén befolyásolja szellemi életünket.

Rossz hangszeren a legnagyobb zeneművész is csak fülsértően tud játszani. Hasonlóképpen, ha agyunk vagy idegzetünk beteg, szellemi életünk is visszásnak mutatkozik. (Örület!) Az örület nem a lélek betegsége, hanem az agyé, illetve az egész idegzeté.

30. Van-e az állatnak esze?

Nincs, csak ösztöne van.

Az ész és ösztön között a következő különbségek vannak:

a) Eszünk kimondhatatlan sok irányban működhetik, míg az ösztön korlátolt. Az em-

ber például mindenfajta házat tud építeni, mindenféle anyagból, sokféle stílusban; a fecske csak egyféle fészket tud rakni, a méh csak hatszögű sejtet képes építeni.

b) Az egész emberiség folyton előhalad a művelődésben és az egyes ember is egyre növelheti és tökéletesbítheti ismereteit. Ma autón utazunk, repülőgéppel harcolunk, rádió útján érintkezünk. Ellenben az ösztönszerű képesség az állatvilág egy-egy fájában nem változik. A méh ma is épügy építi sejtjeit, mint azt tette Árpád apánk idején. Ezért az állatnak «történelme» nem lesz soha.

c) Szellemi ismereteinket csak lassú, nehéz tanulással s gyakorlattal szerezzük meg (iskolák, tanfolyamok, vizsgák). Az ösztönszerű képesség ellenben minden lényvel együtt születik. Az állatok kész tudással jönnek a világra. A szüleiket nem is ismerő rovarok époly bámulatos és finom célszerűséggel működnek, mint szüleik.

d) Az ész gondolkodva, sokszor évekkel előre tervezve, cselekszik. Az ösztön ellenben mindig a pillanat hatása alatt, vakon s gépiesen működik. A méh akkor is rendületlenül rakja a mézet a sejtbe, ha ennek fenekét eltávolítjuk. A dongó, ha a szabadba akar jutni, annyiszor nekiröpül az ablaknak, míg végre belepusztul. A tyúk épügy megüli a billiárdgolyót, ha alája teszik, mint a tojást.

e) Az ösztön csak a célszerűség elvét követi, az ész ezen felül még tekintetbe veszi az erkölcsi elveket is, gyakran éppen az ösztön ellenére. Az állat nem tud ösztönével ellen-

tétesen viselkedni, pl. böjtölni, vértanuhalt szenvedni.

Az állatszelistitők és állatidomítók csodás mutatványai nem az állat eszt bizonyítják, hanem az emberét, aki az állat ösztöneit is épúgy fel tudja használni, mint a természet erőit (villamosság, villámhárító, nyáron műjég stb.).

31. Minő lelki és testi kiváltságokat adott Isten összüleinknek?

A megszentelő kegyelmet és már e földön a boldog életet.

32. Megmaradtak-e összüleink e rendkívüli boldogságban?

Nem, mert vétkeztek.

33. Mi volt a vétük?

Olyanok akartak lenni, mint maga az Isten. (Móz. I. 3, 5 és 13.)

Isten mint végtelenül igazságoslény, senkit sem büntet büntelenül, senkit sem jutalmaz érdemtelenül. Ezért parancsával összüleinknek is alkalmat akart adni érdemszerzésre. Az érdemszerzésre szolgáló parancs abban állott, hogy egy bizonyos fa gyümölcséből ne egyenek. E parancsban a hangsúly nem a gyümölcsön és nem a gyümölcstől való tartózkodáson van, hanem azon, hogy Isten a maga nagy jóságában, igen könnyű parancsot akart adni összüleinknek. Az említettnél könnyebb parancsot és érdemszerzési alkal-

mat képzelni is alig lehet. De a gonosz lélek engedetlenségre csábította őket : «Azon a napon, amelyen arról esztek, olyanokká lesztek mint az istenek!» E csábításnak engedve, ettek a tiltott fa gyümölcséből. «A kígyó (ördög) rászedett és ettem», felelte Éva az Úrnak (Móz. I. 3, 13).

34. Mivel büntette meg Isten ősszüleinket vétükért?

Elvesztették a megszentelő kegyelmet, értelmük elhomályosult, akaratuk meggyengült és meg kellett halniok.

35. Összüleink csak a maguk részéről vették el rendkívüli boldogságukat?

Nem, hanem az egész emberiség számára.

Bűnös módon magasra törtek, ezért mélyre is süllyedtek.

Ha a fa megsérül gyökerében, megsínylik azt az összes hajtások. A fiú osztozik atyja nemességében, vagyonában, dicsőségében és gyalázatában. Mi is osztozunk a magyar sportférfiak külföldi győzelmében vagy vereségük szégyenében ; az emberi nem pedig Ádámnak, mint ősatyjának a bűnében. (Amint később osztozhattunk Krisztusnak, mint lelki fejünknek, érdemeiben.)

36. Hogyan nevezzük azt a bűnt, amely ősszüleinktől minden emberre átszállt?

Ősbűn vagy eredeti bűn.

«Eredeti» vagy «áteredő» bűnnek azért hívjuk, mert eredetünkkel együtt Ádámtól örököltük.

37. *Kire nem szállott át az eredeti bűn?*

A Boldogságos Szűz Máriára.

Az Úrangyala is e szavakkal üdvözölte: malasztal *«teljes»*. Ha a Boldogságos Szűz az ősbűnben született volna, akkor nagyon is rászorult volna kegyelemre és így az angyal nem mondhatta volna, hogy malasztal *«teljes»*.

A Boldogságos Szűz Mária ama kiváltságát, hogy az eredeti bűntől ment volt, *szeplőtelen fogantatásnak* nevezzük. Ennek ünnepe december 8-án van.

A Boldogságos Szűzet teljesen kiváltságos és megkülönböztetett tisztelet illeti meg. Persze Mária is teremtmény lévén, őt imádni nem szabad.

38. *Mi lett volna az eredeti bűn legsúlyosabb következménye, ha Isten meg nem könyörül rajtunk?*

Az eredeti bűn miatt sohasem juthatunk volna a mennyországba.

Összüleink személyesen követték el az ősbűnt. Mi nem személyesen követtük el, ezért pl. az ősbűnben meghalt csecsemők nem juthatnak a mennyországba, de viszont fájó büntetés sem érheti őket. Lelkük örökké élni

fog különös jutalom és büntetés nélkül (természetes továbbélés).

39. Hogyan könyörült meg Isten rajtunk?

Isten Megváltót ígért és küldött, hogy minket a bűntől és következményeitől megváltson.

Az ember ördögi csábítás áldozata lett, ezért az irgalmas Isten Megváltót ígért.

II. RÉSZ. JÉZUS KRISZTUS.

40. Kicsoda Jézus Krisztus?

Istennek fia, ki érettünk emberré lett.

41. Mit értünk azon, hogy Isten Fia emberré lett?

Azt, hogy emberi testet és lelket vett föl.

«És az ige testté lőn.»

Azt, hogy az Isten fia, a Szentháromság második személye emberré lett, *Isten Fia megtestesülésének* nevezzük.

Az Isten Fia azért lett emberré, hogy minket a bűntől és következményeitől megváltson. A bűntől megváltani annyit tesz, mint a bűntől megszabadítani. Ez a bűntől való megváltás csak úgy történhetett, ha a megtestesült Fiú-Isten az emberiség bűneiért mennyei Atyjának megfelelő elégtételt nyújtott, vagyis őt kiengesztelte.

A megtestesülés fölséges jelenete így folyt le: az Úr angyala hírül vitte Szűz Máriának, hogy Isten őt szemelte ki a Megváltó Anyjának és felvilágosította, hogy ez a Szentléleknek csodás ereje által fog megtörténni, «mert Istennél semmi sem lehetetlen». Erre Szűz

Mária alázatosan felelte: «Ime, az Úrnak szolgáló leánya, legyen nekem a Te igéd szerint!»

Jézusnak tehát, mint embernek, volt földi anyja, de nem volt földi atya. Ezt pótolta Isten mindenhatósága, «kinél semmi sem lehetetlen». Jézus édesatyja tehát az Atya-isten.

Az Isten Fia megtestesülését Gyümölcsoltó Boldogasszonykor (március 25.) ünnepeljük. Kilenc hónapra rá (december 25.) ünnepeljük Jézus születését.

42. Mi a neve az emberré lett Fiú Istennek?
Jézus Krisztus.

Jézus zsidó szó, annyit jelent, mint Megváltó vagy Üdvözítő. Krisztus görög szó, annyit jelent, mint a zsidó Messiás vagy Fölkent, vagyis Istentől küldött próféta, pap és király.

43. Jézus Krisztus Isten-e vagy pedig ember?

Isten-ember.

Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember. Isten öröktől fogva, ember pedig a megtestesülése óta.

Jézus önmagát is Istennek vallotta: «Mindem hatalom nekem adatott mennyben és a földön. Ime, én veletek vagyok a világ végezetéig». (Sz. Máté 28, 18—20.) «Én és az Atya egy vagyunk.» (Sz. János 10, 30.)

Csak Isten-ember válthatott meg bennünket teljes megváltással. A Megváltónak

embernek kellett lennie, mert hiszen ember bántotta meg Istent, tehát csak ember adhatott elégtételt is. De egyúttal *Istennek* is kellett lennie, mert mint *csak* ember a végtelen nagy megbántásért nem adhatott volna Istennek *méltó* és eredményes elégtételt.

44. *Mivel adott Jézus bűneinkért elégtételt az Istennek?*

Szenvedésével és halálával. Ezért Megváltónk.

Jézus egyetlen szavával is megválthatott volna minket, mégis szenvedett és meghalt értünk, hogy

a) kimutassa irántunk érzett végtelen nagy szeretetét és a bűn útálatosságát ;

b) hogy példaképünk és vigasztalónk legyen a szenvedésben, üldöztetésben és halálban ; végre,

c) hogy életével és halálával megpecsételje azt a nagy lelki elvet, hogy inkább szenvedjünk és meghaljunk, mintsem hogy lelkünk üdvösségét elveszítsük. («Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja.» Sz. Máté 16, 26.)

Jézust Jeruzsálem mellett a Kálvária-hegyen feszítették keresztre. Halálának napja Nagypéntek.

45. *Mi történt Jézussal halála után?*

Harmadnapon dicsőségesen feltámadt.

Jézus halála után lelke a másvilágba, a meghalt jámborok lelkeihez szállott a meg-

váltás örömhírével (a mennyország ugyanis a bűn miatt még zárva volt előttük). Az itt tartózkodó jámbor lelkeknek fájt boldogságuk elhalasztása, de ezenkívül mást nem szenvedtek, sőt a mennyország reménye nagy örömmel töltötte el őket. Az Ószövetség szentjeinek ezt az állapotát magyar nyelven pokol tornácának is nevezik.

A Hiszekegy e szavain: «alászálla poklokra», a pokol tornácát értjük.

Jézus vasárnap támadt fel halottaiból. Föltámadását Húsvétkor ünnepeljük.

46. Teljesültek-e Jézuson a próféták jövőndölései?

Igen és csak Rajta teljesültek.

Megjövendölték:

a) Jézus születési idejét, hogy a Megváltó Betlehemben (Mik. 5, 2.), egy szűztől (Iz. 7, 14.), Juda nemzetségéből, Dávid családjából (Móz. I. 49, 8. és Iz. 11, 7.) fog megszületni, Kelet királyai fognak hozzá jönni ajándékaikkal (Zsolt. 71, 10.), egyideig Egyiptomban fog tartózkodni (Oz. 11, 1.).

b) Megjövendölték egyes csodáit (Iz. 35, 4–6.; V. ö. Máté 11, 4.), szenvedéseinek részleteit, pl. Jeruzsálembe szegénymódjára, számárháton fog bevonulni (Zák. 9, 9.) hogy 30 ezüstért el fogják adni (Zák. 11, 12.), hogy ütni fogják, arcába fognak köpni (Iz. 50, 6.), gonoszságainkért megsebesítik, bűneinkért megroncsolják (Iz. 53, 5.), ecettel és epével fogják megkínálni (Zsolt, 68, 22.), kezeit és lábait át fogják lyukasztani (Zsolt. 21, 17.),

ruhájára sorsot fognak vetni (Zsolt. 21, 19.), hogy meg fog halni stb.

c) Megjövendölték föltámadását (Zsolt. 15, 10.), mennybemenetelét (Zsolt. 67, 19.), hogy ülni fog Istennek jobbjára felől (Zsolt. 109, 1.), a Szentlélek elküldését (Joel. 2, 28.).

d) Előre megmondották, hogy a «zsidóknak botlasköve s botránykősziklája lesz, tör s romlás gyanánt Jeruzsálem lakóinak» (Iz. 8, 14.), hogy királyok fegyverkezni fognak ellene (Zsolt. 2, 2.), de a Messiás győzedelmeskedik fölöttük (Zsolt. 109, 5.), és hogy országa elterjed minden nemzetek között (Zsolt. 71, 11.).

E jövődölések Krisztuson beteljesedtek. Ezért hivatkozik maga Jézus is az ószövetségi jövődölésekre: «Vizsgáljátok az írásokat, azok tesznek bizonyosságot rólam» (Sz. János 5, 39.).

A zsidók várták is a Megváltót Krisztus idejében, de ők földi javakat osztogató Messiást vártak s ezért az igazi Megváltót nem ismerték el.

47. Miben nyilvánult Jézus életszentsége?

Ment volt minden bűntől és példaképe minden erénynek.

Nemcsak apostolai lelkesültek Mesterükért annyira, hogy vérüket ontották érte, hanem ellenségei is tanúságot tesznek bámulatos életszentségéről.

Három éven át kísérték szemmel, de nem találhattak benne követni valót. Krisztus kérdésére: «Ki vádolhat engem bűnről», el-

némulnak. Maga Judás, aki elárulta, felkiált: «vétkeztem, elárulván az igaz vért» (Sz. Máté 27, 4.); legfőbb bírása, a pogány Pilátus, aki halálra ítélte, megvallja: «semmi vétket nem találok őbenne» (Sz. Ján. 19, 4.) és ártatlansága jeléül megmossa kezeit. És a jobb lator a gúnyolódó bal latort így fedte meg: «Mi ugyan igazság szerint, mert teteteink méltó bérét vesszük; de ez itt semmi rosszat nem művelt» (Sz. Luk. 23, 41.).

Nincs erény, mely Krisztusban a legnagyobb mértékben nem ragyogna.

A legnagyobb szentek élete csak halvány utánzata Krisztus végtelen szentségének és e mellett életében nincs semmi túlzás, semmi gyarlóság vagy árnyék, semmi egyoldalúság vagy különködés. «Az Úr élete a világ legnagyobb erkölcsi csodája». E csodás nagyság előtt hívő és hitetlen, keresztény és pogány egyaránt meghajolni kényszerül.

Jézusnak nemcsak a szentsége homályosítja el az összes szentekét, hanem tanításának életbölcsesége is fölülmúlja az összes nagy embereket.

Jézus a világtörténelem központja. Születésétől számítják az éveket. Tanainak nagyságát nemcsak követői, hanem ellenségei is bámulattal ismerik el.

Jézus tanát minden század, minden nemzet, tudósok és tudatlanok, fejedelmek és koldusok megvalósíthatták és ezáltal jobbak, tökéletesebbek és boldogabbak lettek.

48. Milyen csodákat művelt Jézus?

a) Betegeket gyógyított;

- b) halottakat támasztott fel ;
- c) a természetén művelt csodákat ;
- d) ördögöket űzött ki az emberekből.

(Jézus e négyfajta csodával megmutatta, hogy ura az életnek és halálnak, a természetnek és a szellemek világának.)

A csoda oly rendkívüli tény, amelyet csak Isten tud létrehozni.

A józan ész is azt mondja : ha van Isten, csodát is művelhet, különben nem volna Teremtő és Mindenható.

Jézus a betegeket nem lassú gyógykezeléssel, hanem hirtelen ; nem orvossággal, hanem pusztá szavával vagy érintéssel gyógyította meg. Krisztus a maga csodáit nem sötétben vagy titokban, hanem nappal, tömegek jelenlétében, legelkeseredettebb ellenségeinek szemeláttára művelte, úgyhogy a csodákat ezek sem tagadhatták, hanem elvakultságukban az ördög művének tekintették. Legföltűnőbb volt Lázárnak föltámasztása, mivel teste már oszlásnak indult.

49. Melyik volt Krisztus Urunk legfényesebb csodája?

Dicsőséges föltámadása.

A zsidók emlékeztek Krisztus jövendöléseire, hogy halottaiból fel fog támadni. Ezért az Úr sírját lepecsételték és katonákkal őriztették. Jézus harmadnapon az elzárt sírból mégis feltámadt. «És egybegyűlvén a vénekkel s tanácsot tartván, sok pénzt adának a katonáknak, meghagyván : Mondjátok, hogy

eljövének tanítványai az éjjel és ellopták őt, míg mi aludtunk.» (Sz. Máté 28, 12—13.) Ám, ha az örök aludtak, hogyan látták a lopást, ha pedig nem aludtak, hogyan engedték meg a test elvívését? Különben alvó öröket büntetni szokás, ezeket pedig pénzzel jutalmazták, tehát a zsidók maguk sem hitték a ferdítést.

A gyáva, szétrebbent apostolok, dehogy is mertek volna a sírhoz közeledni! No, meg a zsidók kényszeríthették volna az apostolokat a holttest kiadására. Ez a legerősebb fegyverük lett volna Krisztus istensége ellen.

A föltámadt Krisztus többször megjelent különböző helyeken, hosszabb ideig és sokaknak, egy alkalommal 500-nál többnek.

Legkevésbé akarták elhinni az Úr föltámadását saját apostolai. A föltámadásról szóló hírt asszonyi pletykának tartották, sőt eleinte még a nekik megjelenő Jézusban is kételkedtek. Tamás viszont még saját apostoltársainak sem hitte el, hogy látták a föltámadott Urat, míg Krisztus személyes megjelenése meg nem törte konok hitetlenségét, de éppen «az apostoloknak hitetlensége a mi hitünk erőssége!»

50. Teljesültek-e Jézus jövendölései?

Igen.

Jézus megjövendölte Judás árulását, Péter megtagadását, halálának módját, körülményeit, föltámadását, mennybemenetelét, a Szentlélek eljövételét, egyházának fönnmaradását és elterjedését. Mindezek és összes többi jövendölései beteljesültek.

51. Mit tett Jézus föltámadása után a negyvenedik napon?

Fölszállt a mennybe.

Krisztus mennybemenetelét áldozócsütörtökön ünnepeljük. Magyar neve onnan ered, hogy régebben ezen a napon járt le a húsvéti áldozás ideje és így e napon tömegesen szoktak áldozni.

52. Mikor küldte el Jézus a Szentlelket?

Mennybemenetele után a tizedik napon.

A Szentlélek eljövételét Pünkösdkor ünnepeljük. (Húsvét után az ötvenedik napon.)

Jézus azért küldte a Szentlelket, hogy minket megszenteljen és az Anyaszentegyház fölött őrködjék. Ekként a Szentlélek lelkünk megszentelője és az Egyház éltetője.

III. RÉSZ. AZ EGYHÁZ.

53. Kire bízta Krisztus Urunk tanítását és kegyelmeinek közlését?

Az Anyaszentegyházra.

Jézus csak három évig tanított, de apostolait elküldi: «Menjetek az *egész* világra, tanítsatok *minden* népet. Én veletek vagyok mindennap *a világ végezetéig.*» (Sz. Máté 28, 19—20 és Sz. Márk 16, 15.) Az apostolok azonban meghaltak. Azért alapította a világ végéig fennmaradó szervezetet, az Anyaszentegyházat.

54. Mi az Anyaszentegyház?

Krisztus igaz híveinek társasága.

Apa, anya, gyermekek családot alkotnak, sok ház falut, több tanuló osztályt alkot, Krisztus igaz híveit pedig, vagyis valamennyi katolikust együttvéve Egyháznak hívjuk.

55. Kire bízta Jézus az Anyaszentegyház vezetését?

Szent Péterre.

Minden társaságnak kell vezetőjének lennie. Az Egyháznak is. Az Úr gondoskodott is róla. Először csak megígérte: «Te Péter vagy és erre a kösziklára fogom építeni egyházamat. És neked adom a mennyek országa kulcsait. És amit megkötöndesz a földön, meg lesz kötve a mennyekben is, és amit föloldandasz a földön, fel lesz oldva mennyekben is» (Sz. Máté 16, 18—19.). Azután meg is adta a vezetőt Péterhez intézett e szavaival: «Legeltesd az én bárányaimat, legeltesd az én juhaimat!» (Sz. János 21, 15—16.)

56. Ki az Anyaszentegyház feje Szent Péter halála óta?

A pápa.

Az Egyház örök és láthatatlan feje s főpásztorja persze maga Jézus Krisztus. A pápa csak látható feje az Egyháznak, Krisztusnak földi helytartója. Szent Péter Róma püspöke volt. Ott élt és halt is meg. Ezért a mindenkor pápa Róma püspöke is.

A római pápát a bíborosok választják.

A mostani pápa XI. Pius, aki Rómában, a Vatikánban lakik («Vatikán városa»).

A történelem folyamán a pápaság működésének földi áldása is mérhetetlen.

Különösen mi magyarok rendkívül sokat köszönhetünk a pápaságnak. Nemcsak a szent koronát kaptuk kezéből, hanem állandó szeretetét és oltalmát is élveztük, különösen a török háborúban. A pápák közbenjárásával, pénzzel és katonával nagyon gyakran segítették hazánkat. III. Kalixt pápa még az

evőeszközét is eladta, hogy rajtunk segíthessen. XI. Ince pápa buzgólkodása és pénzáldozata pedig felszabadította hazánkat a másfél századig tartó török megszállástól (budai szobra!).

57. Kiket rendelt még Krisztus az Egyház fején kívül az Egyház elöljáróivá?

Az apostolokat, illetve ezek utódait, a püspököket.

Míg a pápa az egész Anyaszentegyházat, addig a püspökök a pápa hatalma alatt az Egyháznak egyes területeit kormányozzák. E területeket egyházmegyéknek nevezzük.

Minden egyházmegye ismét plébániákra oszlik, amelyeknek élén a plébános áll, akinek esetleg segítségére vannak a segédlelkészek (káplánok) és a hitoktatók.

58. Miről ismerhetjük meg, hogy egyedül az Anyaszentegyház Krisztus igazi egyháza?

Arról, hogy az Anyaszentegyház : a) egységes ; b) szent ; c) katolikus ; d) apostoli.

59. Miben egységes az Egyház?

- a) Fejében ;
- b) hitében ;
- c) kegyelemeszközeiben.

a) Nincs e földön olyan világi egyesület, intézmény, társulat, klub vagy kaszinó, amelynek ne volna feje (elnöke, igazgatója). A vallások terén azonban a katolikus Egy-

ház az egyesegyedüli, melynek az egész világon egyetlen feje van. A többi vallás e tekintetben fejetlen. Nincs közös fejük, legfőbb irányítójuk, vezérük, atyjuk, főpásztoruk. De ha valamikor választanának vagy választhatnának is ilyent, nem volna tekintélye, mert hivatalát és hatalmát nem attól kapta, ki Péternek mondotta: «Te Péter vagy és erre a kősziklára fogom építeni Egyházamat».

b) A katolikus Egyház az egyedüli vallástársaság, amely az öt világrész bármely helyén is a legkisebb változás vagy eltérés nélkül ugyanazt tanítja. (A görögkatolikusok hite teljesen az, mint a mienk, nekik is a pápa a fejük, csak a szertartásukat végzik görög (vagy saját) nyelvükön. Ez az egység az igazságnak legnagyobb és legerősebb ismertető jele. «Sokan egy test vagyunk Krisztusban.» (Róm. 12, 5.) Amint kétszer kettő a világ kezdete óta és a világ minden részén négy, úgy a katolikus Egyház hite is, közel kétezer év óta és mind az öt világrészben és ma 360 millió katolikus között, hajszálnyira ugyanaz.

Ellenben pl. a mindössze csak 400 éves protestáns vallás máris kb. 400 részre osztott-foszlott. Az egységesítő törekvésekről így panaszkodik az «Evangélikusok (protestánsok) lapja» (1927. október 23.): «...nem értjük meg egymást, mindegyikünk mást ért a mondott szavakból. Talán egy időre s bizonyos pontokon közeledünk egymáshoz, de utána vagy másutt annál inkább eltávolodunk egymástól. Ha mindegyikünk másfelé sandít, nem találkozhatunk».

De még egy-egy felekezeti csoporton belül sincs egység. A protestánsoknál «Van oly község, ahol 500 lélek 4—5 különböző felekezetre, sőt ugyanaz a felekezet 4—5 különböző árnyalatra oszlik. A hivatalos egyház (Hollandiában) olyan nagy egyéni szabadságot enged a lelkészeknek, hogy vannak közöttük kommunisták, buddhisták, teozófusok stb. Sőt akadt egy anarchista is. Szóval teljes a fejtelenség». (Dr. Raffay Sándor ág. ev. főpásztor szavai az «Evangélikusok Lapja»-ban, 1921. november 6.)

«Kálvinisták vagyunk — írja a «Kálvinista Szemle» 1922 május 20-ik száma — s úgy látszik, mintha egyik volnánk. Az egység csak látszat. Tanítóink, lelkészeink élete, világnézeti fölfogása minden, csak nem egységes. Olykor még a legelemibb dolgok terén is olyan sarkalatos ellentétek tátongnak az egy és ugyanazon egyházban élő és dolgozó tanárok és lelkészek között, hogy szinte érthetetlennek látszik az, hogy mégis kálvinistáknak vallják magukat.»

Viszont Harnack, a legnagyobb protestáns hittudós így ír: «A római Egyház a legkiterjedtebb és leghatalmasabb, a legbonyolultabb és mégis leginkább egységes alkotás, aminőt a történelem, amennyire ismerjük, létre hozott». (Das Wesen d. Christentums c. művében.)

60. Miért szent a katolikus Egyház?

- a) Mert szent az alapítója ;
- b) szent a tana ;

c) oly szenteket nevelt, akiknek szentségét maga Isten csodákkal igazolta.

A katolikus vallás alapítója maga Jézus Krisztus, az Isten-ember, a többi vallás mindmégannyi emberfaragta vallás. Gyarló és elbizakodott emberek csúrték-csavarták Krisztus tanítását; rajta igazítani, javítani, foltozni, kurtítani vagy kiselejtezni valót véltek találni.

Krisztus különben előre megjövendölte a különféle felekezeteket: «Támadnak hamis krisztusok és hamis próféták... Ime eleve megmondottam nektek». (Sz. Máté 24, 24—25.)

Az Egyháznak nem minden egyes híve szent, — hisz maga Krisztus Urunk előre megmondotta, hogy az Egyház szántóföldjén a búzán kívül konkoly is fog teremni. De akik tanítását híven követik és kegyelemeszközeit fölhasználják, szentek lesznek. A katolikus Egyház barbárokból embert faragott, az emberből keresztényt, keresztényből szentet nevelt. A ma élő összes keresztény nemzeteket a katolikus Egyház térítette meg. Más keresztény vallás még egyetlen népet vagy nemzetet sem tudott megtéríteni, híveit csak a katolikus Egyházból tudta — eltéríteni.

Az Egyház szentjei között minden állapot és élethívatót föltalálunk. A szentek erkölcsi és jellemnagysága oly fönséges, olyan föltétlen elismerést, bámulatot, csodálkozást és hódolatot kikényszerítő, hogy maguk a szentek tiszteletét elvető más vallásúak sem hűnyhatnak előttük szemet. Maga Harnack

a legnagyobb protestáns hittudós is elismerte hogy «a katolikus vallás minden időben szült szenteket, amennyire embert szentnek lehet nevezni s most is nevel ilyeneket».

1927-ben pedig a Budapesten ülésező protestáns Presbiteri Világszövetség előadója ezt mondotta: «A református keresztyénségnek sohasem szabad megfélekednie arról, hogy Istennek a római katolikus Egyház kebelében is minden időben voltak, ma is vannak választottai». (Protestáns Szemle 1927. 553. oldal.) Különben ugyanezt vallotta már Kálvin is. (J. Calvini Epist. et Resp. Genevae. 1457. 236.)

Viszont protestánsok a maguk legnagyobb emberéről, Lutherről sem merik megkockáztatni a «szent» jelzőt: «Mi evangélikusok nem tartjuk Luthert szentnek» — mondja az Orsz. Luther Szövetség hiv. lapja, a «Harangszó». (1928 szeptember 30-iki száma, 309. oldal.) Pedig a Szentírás mondja, hogy «Szentek legyetek, mivel Én szent vagyok». (Sz. Péter I. 1, 16.).

A katolikus vallás szentjeinek csodái történeti tények, melyek legfényesebb bizonyítékai a katolikus Egyház egyedülálló szent jellegének.

61. Mit jelent az, hogy az Anyaszentegyház katolikus vagyis általános?

Azt jelenti, hogy Krisztus Urunk az Anyaszentegyházat *mindenki* számára rendelte.

Krisztus Urunk az Anyaszentegyházat, tehát a katolikus vallást is *kivétel nélkül* mindenki számára rendelte: «... Elmenvén az egész világra, tanítsatok minden népet és én veletek vagytok minden nap, *a világ végezetéig!*» (Sz. Máté 28, 19—20 és Sz. Márk 16, 15.) Krisztus tehát Anyaszentegyházát és annak tanítását minden idők minden embere, fiatalok s öregek, férfiak s nők, tudósok s tudatlanok, gazdagok és szegények, királyok és gyári munkások, családanyák s apák, fehér, fekete és sárga bőrűek számára egyaránt rendelte. Mégpedig kötelezően rendelte, mert a katolikus vallás az üdvösségnek egyetlen *biztos* útja. Krisztus biztosít erről: «*Én veletek (az Anyaszentegyházzal) vagytok a világ végezetéig!*»

A katolikus Anyaszentegyház az egyedüli vallástársaság, mely közvetlenül és kezdettől fogva Krisztustól van és nem sarjadt ki más keresztény közösségből. A többi keresztény vallás mind csak századok múlva (pl. a protestantizmus 1500 év múlva) a katolikus vallásból «felekezett ki», vagyis különvált, elszakadt. Ezért is nevezik az Anyaszentegyházról elszakadt keresztény társulatokat «felekezeteknek».

Krisztus Urunk az Anyaszentegyházzal, tehát a katolikus vallással fölöslegessé tett minden más vallástársaságot és vallást, mert aki üdvözülni és e földön erényesen élni akar, a katolikus vallásban minden szükséges igazságot és eszközt megtalál.

Az Egyház ma már térben is katolikus, általános, mert az egész földön elterjedt és

ma is egyre terjed. Az 1935. évi londoni kimutatás szerint a föld lakosainak száma 2220 millió. Ebből 718 millió keresztény. Ezeknek kb. a fele — 360 millió — katolikus; míg a többi keresztény kb. 400 különféle felekezetre oszlik. Hazánkban 5,271.000 katolikus él. A lakosság 66·9%-a katolikus, 21·0%-a református, 6·2% evangélikus, 5·9% zsidó. (Magy. Stat. Évk. 31—33. köt.)

Ez idő szerint 80.000 katolikus hitterjesztő s apáca fáradozik a pogányok megtérítésén.

62. Mit jelent az, hogy a katolikus Egyház apostoli?

Azt jelenti, hogy a pápák Szent Péternek, püspökeink pedig az apostoloknak törvényes utódai.

A pápák szakadatlan láncza az Egyház történetének csodálatos tengelye. XI. Pius a 261. pápa.

Püspökeink az apostolokra vezethetik vissza hatalmukat. A lelki hatalomnak és küldetésnek t. i. Krisztustól kell erednie. Ez pedig az Ő rendelése szerint a fölszenteléssel száll át, ami csak a katolikus Egyházban van meg. Így minden katolikus püspök és pap a fölszentelés által közvetve az apostoloktól, illetve Krisztustól kapja küldetését, megbízatását, nem pedig a néptől.

63. Mit jelent az, hogy a katolikus Egyház az egyedüli, üdvözítő Egyház?

Azt jelenti, hogy akik fölismerik Egyházunk igaz voltát és mégsem lesznek katolikusok, nem üdvözülhetnek.

Krisztus Urunk t. i. egyedül az Anyaszentegyházat rendelte arra, hogy az üdvösségre vezesse az embereket. A másvallásúak (protestánsok, zsidók, pogányok stb.) csak akkor üdvözülhetnek, ha jóhiszeműen igaznak tartják saját vallásukat és abban istenfélően élnek.

Azt, hogy a katolikus Egyház egyedüli üdvözítőnek mondja magát, még a reformátusok egyik főpásztora, dr. Ravasz László is, jogosnak és természetesnek találja. (Ravasz László: Gondolatok. II. kiad. Bpest. 1922. 139. old.) Az Egyháznak ezt a tanítását tehát a többi másvallású se vegye zokon vagy sérelmesnek.

64. Tévedhet-e az Egyház tanítói hivatala a hit és erkölcs tanításában?

Nem tévedhet.

Jézus e szavakkal ígért az Anyaszentegyháznak csalatkozhatatlanságot hit és erkölcs dolgában: «Én kérem az Atyát és más Vigasztalót ad nektek, hogy örökké veletek maradjon, az Igazság lelkét, — az titeket megtanít mindenre» (Sz. Ján. 14, 16—17 és 26.) és «Íme én veletek vagyok mindennap a világ végeztéig». (Sz. Máté 28, 20.)

Krisztus Urunknak gondoskodnia kellett arról, hogy Egyházának vezetősége el ne térhessen az igazságtól, vagyis hit és erkölcs dolgában tévedéstől ment, csalatkozhatatlan

legyen. Csak ily egyházra vonatkozóan mondhatta Jézus : «Tanítsatok minden népet, tanítván őket megtartani *mind*, amiket parancsoltam Nektek. Aki hisz és megkereszteltetik, üdvözülni, aki pedig nem hisz, az elkárhozik».

65. *Csalatkozhatatlan-e a Pápa is?*

Igen, ha : *a)* hit és erkölcs dolgában, *b)* az egész Egyház számára nyilatkozik.

A pápa köré (hit vagy erkölcs dolgaiban való döntés végett) összegyűlt püspöki kart egyetemes zsinatnak nevezzük. Eddig hűsz ilyen egyetemes zsinat volt.

Már maga a józan ész is sürgeti, hogy a pápa vallás dolgában egymagában is csalatkozhatatlan legyen, mert

a) voltak és újból jöhetnek idők, amikor a pápa a püspöki kart nem hívhatja össze zsinatra, vagy velük akadálytalanul nem is érintkezhetik. Ez esetre is gondoskodnia kellett az Úrnak az igazság tévedésmentes hirdetéséről. Gondoskodott is !

b) Ha a pápa tévedne, az egész krisztusi nyáj tévedésbe esnék, mert az egész nyájnak kötelessége hallgatni legfőbb pásztorára, hisz Krisztus az egész nyáj vezetését Sz. Péterre magára és utódaira bízta e szavaival : «Legeltesd az én bárányaimat, legeltesd az én juhaimat». (Sz. János 21, 15—16.)

A legtöbb vallásalapító, ha nem is használta a «csalatkozhatatlanság» műszavát, de föltétlen csalatkozhatatlanságot tulajdonított, sőt követelt a maga számára másoktól.

Igy pl. Luther elvetette a Szentírásnak egyik könyvét és egy alkalommal így nyilatkozott : «Az én tanításom felett senki sem mondhat bírálatot, még az angyalok sem. Annyira biztos vagyok benne, hogy fölöttetek és minden angyal fölött bíró lehetek». (Idézve : Bilkei : Debreczentől Pannonh. 1927. 100. old. V. ö. még : Luthers Werke. W. A. 10, 2, 107. és Erl. A. XXXIX. 250. és köv.)

66. Miben áll a szentek egyessége?

Abban, hogy az Anyaszentegyháznak élő és elhalt hívei, mint egy család tagjai, összetartoznak és egymáson segíthetnek.

Az Egyház naponként megüli egy-egy, vagy egyszerre több szentnek az emlékét. Valamennyi szent közös emlékére az Egyház külön ünnepet rendelt, a Mindenszentek ünnepét, november 1-én.

67. Mivel segíthetünk egymás lelken és a tisztítóhelyen szenvedő lelkeken?

Főként szentmiseáldozattal, imádsággal és jócselekedetekkel.

Megemlékezésünk a tisztítóhely lelkeiről enyhíti s megrövidíti szenvedésüket.

A tisztítóhelyen szenvedő lelkek javára az Egyház külön napot rendelt, a «Halottak napját», november 2-án. Ezen a napon a nagy világháború óta minden pap három misét mondhat.

IV. RÉSZ. A SÍRON TÚLI ÉLET.

68. Miben áll a halálunk?

Lelkünk elválik testünktől.

69. Minő nagy kötelességünk van a halállal szemben?

Az, hogy lelkünket ne találja készületlenül.

«A halál a lélek legnagyobb lépése, csak ne legyen félrelépés.» (Prohászka.)

Maga Krisztus Urunk int bennünket: «Ébren legyetek tehát, mert nem tudjátok a napot, sem az órát!» (Sz. Máté 25, 13.) Az Egyház pedig évenként a Nagyböjt kezdetén, Hamvazószerdán emlékeztet a halál üdvös gondolatára. Meghinti fejünket hamuval, a bűnbánat és mulandóság jelével, miközben e szavakat mondja: «Emlékezzél meg, ember, arról, hogy por vagy és porrá leszel!»

Mivel nem tudjuk, hogy hol és mikor ér bennünket halálunk perce, legyünk mindig készen, hogy utolsó óránk a megszentelő kegyelem állapotában találjon bennünket. Életveszedelemben (pl. műtét, ütközet előtt) biztosítsuk lelkünk üdvösségét jó gyónással

és ha súlyos betegek vagyunk, a betegek szentségeinek föl vételével (gyónás, áldozás, szent kenet). «Minél előbb, annál jobb, minél később, annál rosszabb!»

A beteg a legritkább esetben érzi betegségét súlyosnak: ezért a hozzátartozóknak szent és *súlyos* kötelessége, hogy a beteget vagy maguk vagy a lekipásztor útján lelki ügyeinek rendezésére figyelmeztessék.

«Jaj! ha a halál
Halálos bűnben talál!»

(Egy lélekharang felirata.)

«A hirtelen és előkészületlen haláltól ments meg minket, Uram!» (A Mindenszentek litániájából.)

70. *Halálunk után tovább él-e lelkünk?*

Igen, a másvilágon.

A másvilág: mennyország, tisztítóhely, pokol.

71. *Mit tesz Isten testünkkel a világ végén?*

Föltámasztja, vagyis újra és örökre egyesíti lelkünkkel.

«A mi halottjaink az igazi élők.» (Prohászka.)

Isten a földbevetett egyetlen magból sok más magot tud támasztani; a télen megdermedt fát új életre tudja ébreszteni; a gubó koporsójába temetkezett hernyót szivárványos pillangó gyanánt kelti életre. Nála

«semmi sem lehetetlen», tehát a meghalt vagy elhamvasztott emberi testet is új életre fogja támasztani. Jézus maga is föltámadt halottai-ból és azt mondotta: «Én vagyok a föltámadás és az élet; aki énbenem hiszen, még ha meg is halt, élni fog!» (Sz. János 11, 25.)

Föltámasztott testünk átszellemült, vagyis mintegy szellem módjára halhatatlan lesz, nem szorul ételre-italra, nem öregszik stb.; ilyen volt Krisztus föltámadt teste is: kijött a lepecsételt, zárt sírból és apostolainak zárt ajtón keresztül jelent meg.

72. Halálunk után mit tesz Isten a lelkünkkel?

Megítéli.

Isten ugyan néha már a földi életben is igazságot szolgáltat, de ez többnyire csak foglaló számba megy. Az igazi, a végleges igazságszolgáltatás sírontúli életünkben következik.

A földi igazságszolgáltatás sok esetben hatástalan, erőtlen, kijátszható és megtéveszthető. Sokszor a szabadon futó gonosztevők jólétben kacagnak és az elnyomott becsületes lelkűek jajveszékelnék. Ez életben győzött az erkölcstelen, részeges Heródes Keresztelő Szent Jánossal, Kaifás — Jézussal, a kegyetlen Néró — Szent Péterrel, nálunk egy Samuelly — annyi becsületes keresztény magyar testvérünkkel szemben. E döbbenetes igazságtalanságok kiáltva követelik az Isten igazságszolgáltatását, a jónak végső győzelmét és minden vallás ama közös

tanításának megvalósítását, hogy az igazaké az utolsó szó a mindenségben, szóval, hogy a tökéletlenség csak átmeneti, a tökéletesség örökkévaló.

73. *Hányféle isteni ítélet van?*

Kétféle : külön ítélet és utolsó ítélet.

A külön ítélet azonnal a halál után következik, az utolsó ítélet pedig a világ végén. Örök sorsunk tehát már a külön ítéletnél dől el, ezért *reánk nézve* a külön ítélet fontosabb, mint az utolsó. Az utolsó és nyilvános ítélet (világítélet) csak jutalmunk növelésére, büntetésünk fokozására szolgálhat.

Az utolsó ítéletnek főcélja az Isten dicsősége, az isteni akaratnak és igazságosságnak végső diadalra juttatása és az, hogy a keresztre feszített Krisztus tökéletes elégtételt kapjon az Isten és a világ részéről.

74. *Hova jut lelkünk a külön ítélet után?*

Vagy a mennyországba vagy a tisztítóhelyre vagy a pokolba.

75. *Mi a mennyország?*

Az örök boldogság állapota.

A mennyország külön hely ugyan, de inkább állapot, mint hely, «Isten boldogító látása».

A tökéletes és örök boldogság mibenlétét nem ismerjük : «Amit szem nem látott, fül nem hallott, ember szívébe föl nem hatolt, amiket Isten készített azoknak, akik őt szeretik». (Kor. I. 2, 9.)

De elgondolhatjuk, mekkora lehet a jutalom, melyet nem ember, nem is angyal, hanem a végtelen hatalmú mindenható Isten ad, nem rövidebb-hosszabb időre, hanem örökkön-örökre.

76. Kik jutnak a mennyországba?

Akiknek semmi bűnük sincs és büntetést sem érdemelnek.

A mennyországba jutnak e szerint pl. az ártatlan kisdedek, akik a keresztség után haltak meg, a felnőttek közül pedig azok, akik, ha el is követtek bűnt, de azt szinte gyónással, illetve tökéletes bánattal, lelkükről lemosták és a megbocsátott bűnökért eleget tettek.

A jutalom a mennyországban nem egyenlő, hanem annál nagyobb, minél több jót cselekedett valaki.

77. Mi a tisztítóhely?

Ideigtartó büntetés a túlvilágon.

Az Isteni Megváltó oly túlvilági büntetésről is szól, amelyből tartozásunk lerovása után szabadulunk. (Sz. Máté 5, 25—26.) Ez a hely nem lehet a pokol, mert innen nincs szabadulás többé. De nem lehet a mennyország sem, mert ez meg nem büntetés helye. Tehát a Jézus említette büntetési hely csak a mennyországtól és pokoltól különböző, harmadik állapot lehet, vagyis a tisztítóhely (latinul purgatórium).

Azok a keresztyén felekezetek, amelyek

elvben tagadják a tisztítóhely létezését, a gyakorlatban hitvallást tesznek mellette, mert ők is imádkoznak halottaikért. Pedig a szentek a mennyben nem szorulnak imáinkra, a pokol szerencsétlencein pedig már nem segíthetünk.

78. Kik jutnak a tisztítóhelyre?

Akik bocsánatos bűnben hálnak meg vagy még ideigtartó büntetést érdemelnek.

79. Mi a pokol?

Örök boldogtalanság a másvilágon.

«A pokol örök céltalanság, örök csalódás, örök önvád, a szeretet örök hiánya.» (Prohászka.) A pokol a szüleitől kitaszított gyermek árvasága, a fészke után siránczó madárfiók vergődése, az elhagyott menyasszony keserve — örökre.

A különben végtelen szelíd és jóságos lelkű Jézus 25-ször szól a pokolról, pedig sohasem beszélt fölöslegesen. Tehát fontos dologról van szó!

A pokol külön hely ugyan, de inkább a léleknek állapota, melyben örökké bűnhődik, mint hely. Erről az állapotról csak két dolgot tudunk bizonyosan: *a)* hogy a pokolban a lélek és (a föltámadás után) a test is bűnhődik; *b)* hogy e bűnhődés örökké tart. Minden egyéb titok előttünk. A pokol a hit titka, mert az Üdvözítő nem nyilatkozott róla bővebben és mert a természetfölöttit amúgy sem tudnók érzékelni. Ezért az Úr csak

hasonlatokkal szólt róla. Ilyen a tűz hasonlata. Nem a természetes, földi tűzről van itt szó. Hogy milyen lesz a pokol tüze, az titok előttünk. — Ilyen még a sötétség és a féreg hasonlata, amelyekkel az Úr a legfőbb javak hiányát, a lelkiismeret furdalását és a lélek «örök céltalanságát» akarta jelezni.

Ne ütközzünk meg a pokol örökkévalóságán. Krisztus 13-szor beszélt a pokolnak éppen eme tulajdonságáról. Ha a pokol nem tartana örökké, akkor végre is összekerülne a bűnös a szenttel, a farkas a báránnyal, Judás Jézussal, Heródes Szent Jánossal, Néró Szent Pállal és az előbbieket joggal mondhatnák, hogy Isten ellen támadt szentségtörő harcukban mégis az övék a végső győzelem és az utolsó szó.

Még az «örök» pokol sem tart vissza sok embert a bűntől, mennyivel kevesebb hatása volna az ideiglenes pokolnak!

«Az örök pokol a legjobb hittérítő.» Ha egy apa a fiát bottal fenyegeti, bizonyára nem kívánja és óhajtja, hogy a bot használatára kerüljön a sor. Így tesz Isten is az örök büntetéssel. Ezért mondotta IX. Pius pápa: «A pokola mennyországnak legjobb ügyvédje».

Az elkárhozottak büntetése nem egyenlő, hanem bűnök nagyságának megfelelő.

80. Kik jutnak a pokolba?

Akik halálos bűnben halnak meg.

Azok jutnak tehát a pokolba, akik az Istenhez jutni nem akartak. Ép ez egyik legnagyobb kín ott, hogy *rajtuk múlt!*

V. RÉSZ. A KEGYELEM ÉS A SZENTSÉGEK.

81. *Élhetünk-e saját erőnkől Isten akarata szerint?*

Nem, Isten segítségére szorulunk.

«Nálam nélkül — mondja az Úr Jézus — semmit sem tehettek.» (Sz. János 15, 5.)

Valaki a kútba vetheti magát, de már a maga erejéből onnan nem tud szabadulni. Ép-így valaki a bűnök pocsolyájába vetheti magát, de onnét csak az Úr Isten keze segítheti ki.

82. *Hogyan nevezzük a lelkünknek nyújtott isteni segítséget?*

Kegyelemnek vagy malasztnak.

Isten kegyelmét *ingyen* kapjuk. A kegyelem tehát nem bér, hanem *kegy*, innen a neve is.

83. *Hányféle a kegyelem?*

Kétféle : segítő és megszentelő.

84. *Mi a segítő kegyelem?*

Az a kegyelem, mellyel Isten minket a jóra segít és a rossztól megóv.

Isten mindenkinek elegendő segítő kegyelmet ad az üdvözülésre. «Nem akarom — úgy mond az Úr — az istentelen halálát, hanem, hogy megtérjen és éljen.» (Ez. 33, 11.)

Az adott kegyelemmel csak azért nem üdvözülnek sokan, mert a kegyelmet nem használják fel. Isten kegyelmével úgy vagyunk, mint a beteg az orvossággal. Hiábavaló a legjobb orvosnak legkitűnőbb orvossága is, ha a beteg azt nem akarja használni.

A Golgotán Jézus mellett két lator függött. Az egyik a kegyelemtől megtért. A másik még több kegyelmet nyert, mert látta lator-társának jó és bátorító példáját, hallotta üdvös intését és tapasztalhatta az Üdvözítő nagylelkű irgalmát, mégis megátalkodott.

Nagyon sokan azért esnek el rögtön a kísértés tüzeiben és azért nem haladnak előre a jóban, mert elmulasztják Isten segítő kegyelmét kérni, vagy nem kérik buzgón és kitartóan.

85. Mi a megszentelő kegyelem?

Az a kegyelem, amellyel Isten minket szentekké és az örök boldogságra méltókká tesz.

A megszentelő kegyelem Isten legdrágább, titokszerű ajándéka. Általa :

- a) megtisztulunk az eredeti és minden halálos bűntől ;
- b) megszabadulunk az örök büntetéstől ;
- c) szentekké s Isten gyermekeivé leszünk ;
- d) a mennyország örököseivé leszünk.

A megszentelő malaszt mintegy belépőjegy a mennyországba.

86. Mikor kaptuk meg először a megszentelő kegyelmet?

Kereszttségünk alkalmával.

87. Mikor veszítjük el a megszentelő kegyelmet?

Ha halálos bűnt követünk el.

Ha megtörténik a nagy baj, hogy halálos bűnnel elvesztettük a megszentelő kegyelmet, azonnal indítsunk fel magunkban tökéletes bánatot és siessünk a szent gyónáshoz, hogy a drága kincset visszaszerezzük.

Mekkora öröm és boldogság: félelem nélkül, az örök üdvösség teljes biztonságában érezni magunkat!

88. Mik a szentségek?

Krisztus által rendelt jelek, amelyekkel kegyelmet kapunk.

89. Hány szentség van?

Hét, ú. m.: a keresztség, bérmlás, Oltáriszentség, bűnbánat, szentkenet, egyházi rend és házasság.

Az édes Üdvözítő a hét szentségben életünk legfontosabb mozzanatainál mellettünk akar maradni, amikor kegyelmére és szeretetére legjobban rászorulunk.

90. Mely szentségeket vehetnek fel azok is, akik halálos bűnben vannak?

A keresztséget és a bűnbánatot.

Ha a súlyos beteg önhibáján kívül nem tud gyónni, az utolsó kenetet is fölveheti halálos bűnben.

91. Mely szentségeket nem szabad fölvenni azoknak, akik halálos bűnben vannak?

A többi öt szentséget.

Aki ez öt szentség egyikét tudva és akarva halálos bűn állapotában («méltatlanul») veszi fel, igen nagy bünt, ú. n. szentségtörést követ el.

92. Mely szentségeket lehet érvényesen csak egyszer fölvenni?

A keresztséget, bérnialást és egyházi rendet.

Ezért nem kell és nem is lehet valakit újból megkeresztelni, megbérnialni vagy pappá szentelni; mert akit megkereszteltek, az keresztény marad örökké, épígy a megbérnialt és a pappá szentelt is. Ezért mondjuk, hogy e három szentség eltörölhetetlen jegyet nyom az ember lelkére. (Ceruzával írt dolgot kitörölhetek, de ha a papírt olajjal itatom át, állandó folt keletkezik.)

A keresztség.

93. Milyen kegyelmet kaptunk a keresztségben?

Megkaptuk első ízben a megszentelő kegyelmet.

A megszentelő kegyelem elnyeréséből már önként következik, hogy a megkeresztelt megtisztul az eredeti bűntől és (ha már felnőtt!) a többi bűntől, megszabadul az örök kárhozattól, Isten gyermekévé és a mennyország örökösévé lesz.

A keresztség ajtó az Anyaszentegyházba és a többi szentségekhez. Ezért a keresztség előtt más szentséget érvényesen nem vehetünk fel.

Krisztus Urunk a keresztséget e szavakkal rendelte el: «Tanítsatok minden népet, megkeresztelvén őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében». (Sz. Máté 28, 49.)

Keresztség nélkül nem üdvözülhetünk.

Ha keresztelünk, vizet öntünk a keresztelendőnek fejére és közben e szavakat mondjuk: «Én megkeresztellek Téged az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében».

94. Milyen kötelességük van a szülőknek újszülött gyermekükkel szemben?

Hogy siessenek öt katolikus módon megkereszteltetni.

Megesik, hogy a csecsemő már születésekor oly gyenge, hogy nincs idő a templomba

vinni vagy papot hivatni. Ilyenkor a gyermeket bárki (pl. a bába) megkeresztelheti, sőt köteles is megkeresztelni. (Módját lásd az előbbi kérdés jegyzetében.) A kisdedre t. i. roppant és örökkétartó veszteség volna, ha keresztség nélkül halna meg. Az Úr u. i. az örök élet boldogságának biztosítására rendelte a keresztséget.

A keresztszülő jóra való, hithű *katolikus* keresztény legyen. Házas ember csak akkor lehet keresztszülő, ha házasságát katolikus templomban kötötte.

Gyermekeinknek *keresztény* (szent), nem pedig holmi becéző vagy különcködésre valló pogány nevet adjunk. A szent, akinek nevét a keresztségben kaptuk: védőszentünk, példaképünk és égi pártfogónk.

A bűnbánat szentsége.

95. *Mely szentséggel bocsátja meg Isten (a keresztség után elkövetett) bűneinket?*

A bűnbánat szentségével.

Krisztus Urunk a bűnbánat szentségét föltámadása napján rendelte, amikor az apostolokra lehelt és így szólt: «Vegyétek a Szentlelket. Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsátatnak nekik és akiknek megtartjátok, meg vannak tartva. (Sz. János 20, 22—23.)

A bűnbánat szentsége a föltámadt Jézusnak első ajándéka volt.

A bűnbánat szentsége eltörli bűneinket és visszaadja a megszentelő kegyelmet vagy

nagyobbítja azt, ha csak bocsánatos bűnünk van. (A bűnbánat szentsége az összes halálos bűnöket letörli a lélekről, bocsánatos bűneink közül pedig azokat törli el, amelyeket megbántunk és meggyóntunk.) A halálos bűnök eltörlésével együtt jár az örök kárhozattól való szabadulás is. Ez a bűnbánat szentségének lelki haszna.

96. Hogyan veszed fel a bűnbánat szentségét?

- a) Lelkiismeretemet megvizsgálom ;
- b) *bűneimet megbánom ;*
- c) javulást fogadok ;
- d) meggyónom és
- e) az elégtételt elvégzem.

97. Hogyan vizsgálod meg lelkiismeretedet?

A Szentlélek segítségül hívása után arra gondolok, hogy

- a) mikor és hogyan gyóntam legutóbb ;
- b) milyen bűnöket követtem el.

A Szentlélek segítsége nélkül nem ismerhetjük meg bűnös voltunkat. A Szentlélektől tehát azért kérünk segítséget, hogy jutassa eszünkbe bűneinket és hogy azokat meg tudjuk őszintén bánni és félelem nélkül megvallani.

Gondoljunk arra, hogy a legutóbbi gyónás alkalmával nem felejtettünk-e ki vagy készakarva nem hallgattunk-e el súlyos bűnt és hogy a fölادott elégtételt elvégeztük-e? Az-

után menjünk végig az Isten 10 és az Egyház 5 parancsolatán, valamint a főbűnökön is. Lehet az ú. n. «Lelki tükröt» is használni, vagyis a lelkiismereti kérdéseknek rendszeres, kész sorozatát. (Lásd az imakönyvekben.)

Halálos bűnöknél arra is gondoljunk, hogy hányszor követtük el azokat. Másképp ítéli meg a lelkiatya például azt, aki egész évben csak egyszer, mint azt, aki napjában többször káromkodott.

Eszünkbe jutott bűneinket és azok számát tartsuk jól emlékezetünkben (esetleg föl is írhatjuk), mert hiszen azokat meg is kell gyónnunk.

A gyónás előtti lelkiismeretvizsgálatot nagyon megkönnyíti, ha megszokjuk a mindennapos (esti) rövid lelkiismeretvizsgálatot és ezzel kapcsolatban a tökéletes bánat fölindítását.

98. Melyik a bűnbánat szentségének legfontosabb része?

A bánat, mert bánat nélkül nincs bocsánat.

A bűnbánat szentségének már a neve is mutatja, hogy a lényege a bánat.

Előfordulhatnak oly körülmények, amelyek miatt a bűnbánat szentségének valamely más része elmaradhat. Pl. súlyos betegek néha nem képesek lelkiismeretvizsgálatra. Lehet rá eset, hogy valaki nem tud meggyónni (néma, szélütött) vagy az elégtételre is képtelen. Ez esetekben a bűnös bocsánatot nyerhet, ha megvan a kellő bánata. De igazi bánat nélkül

soha, semmiféle körülmények között sem nyerhetünk bocsánatot, mert Isten csak a *megtérő* bűnösnek bocsát meg: «Mondom nektek, ha bűnbánatot nem tartotok, mindnyájan elvesztek». (Sz. Lukács 13, 5.)

A bánatot legjobb mindjárt a lelkiismeretvizsgálattal kapcsolatban vagy utána fölindítani, de mindenesetre még a föloldozás előtt, mert bánat nélkül a föloldozás is érvénytelen.

Halálos bűneinket *okvetlenül* meg kell bánnunk, de nagyon jó, ha bocsánatos bűneinket is megbánjuk.

99. Hányféle bánattal veheted fel a bűnbánat szentségét?

A tökéletes vagy a kevésbbé tökéletes bánattal.

100. Mikor tökéletes a bánatod?

Ha bűneimet Isten iránt való szeretetből bánom.

Ezt a bánatot azért nevezzük tökéletes bánatnak, mert a legszentebb és legönzetelebb indító okból fakad.

Ilyen tökéletes bánata volt Szent Péternek. Ő igazán szerette az Úr Jézust. S amikor a megtagadás bűne után az Úr Jézus szomorúan rátekintett és neki eszébe jutott, hogy ezt a szomorúságot gyáva bűne okozta, hát akkor úgy elszorult a szíve, hogy rögtön sírva fakadt és egész életén át siratta bűnét.

101. Mikor kevésbbé tökéletes a bánatod?

Ha bűneimet Istentől való félelemből bánom.

Kevésbbé tökéletes a bánatom, pl. ha azért bánom bűneimet, mert miattuk nem üdvözülhetek, vagy mert az örök büntetés vár reám, vagy mert bűneim következtében nem járhatok tiszta, kedves lélekkel Isten színe előtt. Ilyen bánata volt a jobb latornak. A kereszten eszébe jutottak szörnyű bűnei és arra gondolt, hogy néhány óra múlva Isten ítélőszéke elé kerül, ki a pokolba fogja taszítani. Nagy *félelem* fogta el lelkét. Úgy bánta most bűneit. Azért Jézushoz, az Isten Fiához fordult és kérte, «emlékezzél meg rólam, Uram, ha országodba jössz» és az Úr megbocsátott neki.

A bűnbocsánat szentségében értéktelen az úgynevezett «természetes bánat», vagyis ha csupán földies okokból bánom bűneimet; egyszerűbb szavakkal: ha bánom ugyan bűneimet, de nem szent, azaz természetfölötti okokból. Pl. ha valaki csak azért bánná bűnét, mert miatta betegségbe esett, vagy a tolvaj, mert a rendőrség kezébe került, vagy a tanuló, mert kitették az iskolából. Az ilyen bánatnak azért nincs értéke, mert «természetes» (innen az *effajta bánat* neve), hogy ilyen kellemetlen hatású, *földies okból* a legmegrögzöttebb bűnös is bánja vagy bánhatja bűnét a nélkül, hogy a megtérés jeleit mutatná.

A bűnbánat szentségében tehát csak a

tökéletes vagy kevésbbé tökéletes bánat mellett bocsát meg az Isten.

102. Minő különös ereje van a tökéletes bánatnak?

Hogy (már a gyónás előtt) *azonnal* eltörli a bűnöket.

Igaz, hogy a tökéletes bánat azonnal, tehát már a gyónás előtt, eltörli még a súlyos bűnöket is, de azért bánatunknak magában kell foglalnia a gyónás szándékát is, amennyiben ez lehetséges.

103. Életveszedelemben, ha meg nem gyónhatsz, milyen bánatot indítsál fel magadban?

A tökéletes bánatot, mert ez gyónás nélkül is eltörli bűneimet.

Halálos veszedelemben legfőbb gondunk legyen lelkünk megmentése. Ilyen halálos veszedelemben, pl. ha égő házban rekedünk, mélyebb vízbe esünk és fuldoklunk, elgázol minket a vonat vagy a villanyos és érezzük, hogy meghalunk, mielőtt még pap jöhetne hozzánk, süllyedő hajón vagyunk, rablók kezére jutunk. Ilyenkor mindenekelőtt a tökéletes bánatot indítsuk fel magunkban.

Imádkozzunk sokszor a jó halál kegyelméért és hogy halálveszedelem esetén sikerüljön tökéletes bánatot kelteni.

«A hirtelen és készületlen haláltól ments meg minket, Uram!» (Mindenszentek litániája.)

104. Mily szavakkal indíthatod fel magadban a tökéletes bánatot?

«Teljes szívemből bánom minden bűnemet, mert azokkal Téged, végtelenül jó és szeretetreméltó Istenemet megbántottalak.»
(«Erősen fogadom, hogy többé nem vétkezem és a bűnre vezető alkalmakat elkerülöm.»)

Valamivel hosszabb, de könnyebben bánatra hangoló a következő szöveg:

«Istenem, a mennyországot elvesztettem : irgalmazz nekem !»

«Istenem, a poklot megérdemeltem : irgalmazz nekem !»

«Istenem, Téged, legjobb Atyámat bántottalak meg : irgalmazz nekem !»

«Jézusom, értem haltál meg a kereszten : irgalmazz nekem !»

De persze nem szükséges ezekhez vagy hasonló szavakhoz ragaszkodnunk. Az igazi bánat nem szavakból és nem bizonyos szöveg pusztá elmondásából áll. Ne is pusztá érzelmekre fektessük a súlyt, hanem az akaratnak döntő elhatározására, hogy a bűnnel végkép szakítani és Istenhez fordulni akarunk. Sírás, zokogás nem tartozik a bánat lényegéhez.

Az igazi bánatnak legbiztosabb jele: az erősfogadás, a javulás komoly szándéka !

105. Mit kell erősen megfogadnod?

Hogy *a)* halálos bünt többé nem követelek el, *b)* a bűnalkalmakat elkerülöm, *c)* az okozott kárt jóváteszem.

Ha a bűnt el akarom kerülni, kerülnöm kell a (közeli) bűnalkalmakat is. Bűnalkalom lehet reám nézve akár személy (bűnös ismeretség, vallástalan, romlott társakkal való barátkozás), akár hely (korcsma, mozi), akár játék (kártya), szóval minden, ami tapasztalásom szerint könnyen bűnbe sodor, ha el nem kerülöm.

Ha egyetlen halálos bűnömet vagy az arra vezető közeli alkalmat nem akarnám elhagyni, az okozott kárt nem akarnám jóvátenni, vagy az ellopott jószágot vonakodnám visszaadni: érvénytelenül és hiába gyónnám, mert ez azt mutatná, hogy nincs elegendő bánatom és erősfogadásom, már pedig «bánat nélkül nincs bocsánat!»

Az erősfogadással természetesen akarnunk kell azt a fáradságot, erőlködést, *önmegtagadást* és néha bizony hősies *küzdelmet* is, amellyel — Isten kegyelmében bízva — a javulás jár.

Ha a kár jóvátétele vagy a lopott holmi visszatérítése nehézségekbe ütköznék (pl. a lopott jószágot elvesztettük), kérjük ki a gyóntatóatya jótanácsát.

106. *Hogyan kezdjed a gyónást?*

E szavakkal: «Legutóbb . . . gyóntam.»

A fönti kérdésre adott válaszban a pontokkal jelzett helyen legutóbbi gyónásod idejét említsd. Pl. «utoljára tavaly húsvétkor gyóntam».

A gyónás rendszeren az ú. n. gyóntatószékben történik. De minden más tisztos helyen is

történhetik. (Pl. súlyos betegek ágyukban, a háborúban megsebesültek a kötözőhelyen stb.)

107. Milyen bűneidet kell okvetlenül meggyónnod?

Halálos bűneimet, ezek számával együtt.

Aki készakarva csak egy halálos bűnét is elhallgatja, annak a többi bűnét sem bocsátja meg az Isten és szentségtörést követ el. Akinek több halálos sérülése van, pl. fej-, tüdő- és haslövése, de az egyiket az orvos előtt elhallgatja vagy eltitkolja, belepusztul.

Ha nem tudjuk bűneinknek pontos számát, átlagos számot mondjunk, pl. «havonként vagy hetenként körülbelül ennyiszer».

Bocsánatos bűneink megvallása nem kötelező ugyan, de nagyon tanácsos, mert néha elég nehéz különbséget tenni a halálos és bocsánatos bűnök között. Ha azonban nem volna halálos bűnünk, akkor legalább egy bocsánatos bűnünket kell megbánnunk és meggyónnunk, mert e nélkül a lelkiatya nem adhat föloldozást.

108. Hogyan kell bűneidet meggyónnod?

Őszintén és érthetően.

A szent gyónásban félelem és szépítgetés nélkül a legnagyobb őszinteséggel valld meg bűneidet (de csak ezeket). Magadat ne dicsérd! A fölösleges beszélgetéseket kerüld!

A lelkiatya előtt nincs okod szégyenkezni. A gyóntatónak a gyónásban hallott bűnöket soha, semmiféle körülmények között sem szabad senkinek sem elárulnia és inkább életét kell föláldoznia, mintsem a *gyónási titkot* elárulja. (Pl. Nepumoki szent János esete.) A papnak e szigorú kötelességét a *gyónás pecsétjének* nevezzük.

Ha a bűnt nem restelted elkövetni, ne resteld azt a megvallással jóvátenni! A pap csak tisztelettel és megilletődéssel néz arra a gyónóra, aki súlyos bűnt vall meg, mert azt gondolja: «Ez becsületes lélek. Van ereje és keresztény bátorsága bűnének hősie megvallására».

Jobb ma egy papnak bűneidet megvallani és Isten kegyelmébe jutni, mint azokat elhallgatva, folytonos nyugtalanságban élni, rettegve meghalni, a világítéletnél megszégyenülni és örökre bűnhődni.

Ha a gyóntató kérdéseket intéz hozzád, azokra csűrés-csavarás és álfelháborodás nélkül, alázattal és őszintén felelj. A gyóntató nem kíváncsiságból, hanem kötelességből és súlyos felelősségének tudatában kérdez.

A föloldozás kiérdeklése végett nem elég bűneinket csak megvallani (Judás is megvallotta bűnét), hanem a lelkiatyát biztosítani kell arról, hogy bűneinket töredekiesen meg is bántuk és komolyan meg akarunk javulni. A pap csakis ebben az esetben oldozhat fel minket. Ez okból bűneink megvallása után fönnhangon megismételjük a bánat szavait. (Lásd 104. kérdést.)

109. Mit tesz a lelkiatya a gyónás végén?

Elégtételt ad fel, azután föloldoz minket.

Elégtételül a gyóntató imádságot, bűntöt önmegtagadást vagy más jócselekedetet ró ránk.

A pápa és a püspökök néhány igen nagy bűnnek (gyilkosság, hittagadás stb.) föloldozását fönntartják maguknak. Ilyen esetben az egyszerű pap, mint lelkiatya, a gyónót vagy ahhoz utasítja, aki az illető bűn föloldozására jogosult, vagy újabb gyónásra tűz ki határidőt és közben (a legnagyobb titoktartás mellett és a személy megnevezése nélkül) kieszközli magának a föloldozási hatalmat. Halálveszedelemben azonban minden pap minden bűn alól föloldozhat.

A föloldozás érvényessége teljesen független a pap életszentségétől vagy lelkiállapotától, amint a bűnös bíró ítélete is éppen olyan érvényes, mint a legtisztább lelkűé. Ha azonban van mód válogatni a gyóntatók közül, ahhoz menjünk, akihez legnagyobb bizalommal vagyunk.

Föloldozás előtt ne távozzunk a gyóntatószékből! A föloldozást könnyen megfigyelhetjük, amennyiben a pap föloldozáskor keresztet vet a gyónó felé; ha nem adna föloldozást, azt külön megmondja a pap.

A gyóntatószékből való távozás után hálát adunk Istennek és minél előbb elvégezzük az elégtételt.

110. Mit kell tenned, ha a szent gyónásban saját hibádon kívül kifelejtettél egy halálos bűnt?

Azt a következő szent gyónásban kell megmondanom. (A gyónás természetesen érvényes volt !)

111. Mit kell annak tennie, aki a szent gyónásban készakarva hagyott ki halálos bűnt?

Annak érvénytelen lévén az egész gyónása, kötelessége azt megismételni és az eltitkolás bűnét is megvallani.

Ha valaki szándékosan csak egyetlen egy halálos bűnt is elhallgat, annak a többi bűnét sem bocsátja meg az Isten, sőt az illető súlyos szentségtörést követ el és így természetesen a szentáldozáshoz sem járulhat.

112. Hogyan nevezzük azt a szent gyónást, melyben több gyónásunkat megismételjük?

Egyetemes gyónásnak.

Az egész életünkről szóló gyónást *életgyónásnak* is nevezzük.

Szükséges egyetemes gyónást végezni annak, aki egyszer vagy többször érvénytelenül gyónt. Csupán *tanácsos* egyetemes gyónást végezni : bizonyos fontosabb életmozzanatok előtt (első szentáldozás, házasságkötés, új pálya megkezdése előtt s i. t.) és főkép amikor halálunkra készülünk.

113. Hányszor gyónjál?

Évenként legalább egyszer és halálvesze-

delemben okvetlenül kell gyónnom, de tanácsos, hogy minél gyakrabban gyónjam.

A gyónás nemcsak a bűntől tisztít meg minket, hanem egyúttal a tökéletesedésnek pompás eszköze és a gyóntató bölcs vezetése mellett a lélek nevelésének leghathatósabb módja.

Az Oltáriszentség.

A) Az oltáriszentségről általában.

114. Mikor rendelte Jézus az Oltáriszentséget?

Az utolsó vacsorán.

115. Mikép rendelle Jézus az Oltáriszentséget?

Kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megszegte és e szavakkal adta tanítványainak: «Vegyétek és egyétek, *ez az én testem*. Aztán vette a kelyhet a borral, megáldotta a bort és e szavakkal adta át tanítványainak: Igyatok ebből mindnyájan, *ez az én vérem*. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre». (Sz. Máté 26, 26—28; Kor. I. 11, 24—25.)

116. Mit cselekedett Jézus e szavakkal: «Ez az én testem, ez az én vérem?»

A kenyeret és a bort az Ő szent testévé és vérévé változtatta át.

Az az Isten, aki pusztá akaratával a világot semmiből megteremtette, az emberi szervezetet megalkotta, aki a kánai mennyegzőn a vizet borrá változtatta, áldásával a kenyeret megsokasította, egy-egy szavával betegeket gyógyított és halottakat támasztott fel, ugyanaz képes arra is, hogy mindenhatóságánál fogva szent igéivel átváltoztassa a kenyeret és bort a saját testévé és vérévé.

«Ha lehetséges volt Betlehem és Golgotha és Húsvétvasárnap, miért nem az Oltáriszentség?» (Prohászka.)

117. Ki van jelen az Oltáriszentségben?

Az Úr Jézus Krisztus a kenyér és bor színei alatt.

Míg Jézus láthatóan a földön járt és híveivel szemtől-szembe érintkezett, Péter megtagadta. Judás elárulta, sokan elhagyták. Hová, mivé oszlott-foszlott volna a nyáj, ha a Pásztor földi léte a mennybemenetelenkor teljesen megszakadt volna! De nem szakadt meg! A szeretet jelenlétet kíván. Krisztus emberi mivoltában is Egyházával, hívei között akart maradni, mindenhatósága pedig módot talált arra, hogy valamelyest érzékelhető módon lehessen velünk, a szentségi színekben.

Jézus velünk és köztünk van: a) a *szent-misében*, mint tökéletes áldozat, b) a *szentáldozásban*, mint az élet küzdelmeiben lelkünk-

nek éltető, erősítő tápláléka és c) a szentség-házban, mint reánk várakozó atya, orvos, közbenjáró és vigasztaló, kihez nehézség nélkül éjjel-nappal bizalommal közeledhetünk.

Az Oltáriszentséget görög szóval *Eucharistia*-nak nevezik. (Pl. eucharisztikus körmenet, kongresszus stb.)

Az Oltáriszentség színein azokat a külsőségeket értjük, amelyeket az Oltáriszentségen észrevehetünk, ú. m. alak, szín, íz, súly s i. t.

Az Oltáriszentség a külső alak, szín, íz, súly stb. tekintetében *látszatra* azonos az ostyával (vékony kenyérke), pedig a valóságban végtelen különbség van köztük.

Vég egy közönséges tojást és egy másikat, mely közvetlenül kelés előtt áll. Külsejére a két tojás között semmi különbség sincs, sem alakban, sem színben, sem súlyban. És a valóságban mégis mily végtelen különbség van e kettő között. Az egyik élettelen tárgy, a másik pedig élő, önmagától mozogni tudó lény, lüktető szívvel, látó szemmel, halló füllel, emésztő gyomorral, csodálatos ösztönnel, fajfenntartó képességgel stb. !

Végtelen méretben persze, de hasonló különbség van az ostya és az Oltáriszentség («Szeñtostya») között. Az ostya élettelen tárgy, az Oltáriszentség maga az élet, az élet forrása, az imádandó Úr Jézus.

Az Úr Jézus az Oltáriszentséget azért rendelte, hogy a) állandóan tökéletes áldozatunk legyen ; b) hogy a szentáldozásban lelkünket táplálja ; c) hogy emberi mivoltában is mindig közöttünk maradjon.

B) A szentmise.

118. Milyen hatalmat adott Jézus az utolsó vacsorán apostolainak és utódaiknak?

Hogy a kenyeret és bort átváltoztassák az Ő szent testévé és vérévé.

Jézus a kenyér és a bor átváltoztatására nemcsak hatalmat, hanem parancsot is adott apostolainak ; mindkettőt e szavakkal : «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre !»

Az átváltoztatás hatalma az apostolokról a püspökökre és áldozópapokra szállott át.

119. Mikor változtatják át a püspökök és áldozópapok a kenyeret és bort Krisztus szent testévé és vérévé?

A szentmisedáldozatban (vagy röviden szent misében).

A szeretetnek szüksége s törvénye, hogy adni akar annak, akit szeret, legfelsőbb fokban pedig odaadja önmagát. A köznyelv áldozatról beszél, valahányszor szeretetből önként lemondunk valamiről, amire szükségünk volna. Így, ha az anya beteg gyermeke ágyánál virrasztva, lemond éjjeli nyugalmaról ; a katona, ki a harctéren hazájáért lemond otthonáról, élete biztonságáról, esetleg életéről is s i. t. De valójában csak Istennek, legfőbb Urunknak jár ki az áldozat.

Az emberek minden időben és mindenütt ösztönszerű érzéssel mutattak be áldozatokat,

hogy az Istent legfőbb Uruknak vallják, jótéményeiket megköszönjék, kegyelmeiket kérjék és bűneikért megengeszteljék. Még a bálványimádók is áldozatokat mutattak be. Az Ószövetségben a zsidók áldozatul állatokat öltek le vagy termést, kenyeret semmisítettek meg, olajat, bort öntöttek ki.

Az ószövetségi áldozatok értéke, ereje s hatása azonban eltörpül az Újszövetség tökéletes áldozatával szemben, melynek bemutatásával azok meg is szűntek.

120. Van-e lényeges különbség a keresztdózat és a szentmiseáldozat között?

Nincs.

Az Újszövetség tökéletes áldozata a keresztdózat volt. Ezt a keresztdózatot az Úr Jézus megújítja a szentmiseáldozatban. Ezért a szentmisét voltaképpen az Úr Jézus mutatja be, a pap csak másodrendű bemutató, aki az áldozati cselekményt Krisztus helyetteseként végzi. Ezért az átváltoztatás szavait nem a saját, hanem Krisztus nevében és személyében mondja. («Ez az én testem», nem pedig «Ez Krisztus teste».)

A keresztdózat és szentmiseáldozat között tehát azért nincs és nem is lehet *lényeges* különbség, mert mindkettőben *az Úr Jézus önmagát áldozza fel*. Tehát a két áldozat ugyanaz.

Lényegtelen különbség azonban van a kétféle áldozat között. Így pl. Jézus a kereszten szenvedett és meghalt, a szentmisében nem szenved és nem hal meg. A keresztdózat

egyetlenegyszer történt, a szentmise ellenben (nagy-péntek kivételével) naponta van.

A szentmisét az Úr nem azért szerezte, hogy azzal minket újonnan megváltson, vagy hogy a kereszttáldozat érdemeit pótolja, hanem, hogy annak gyümölcseit alkalmazza. A kereszttáldozat az örök kút, a szentmise pedig a merítő edény. Jézus a kereszten megszerezte az üdvözüléshez szükséges kegyelmeket, a szentmisében pedig *kiosztja* azokat.

A mondottakból önként következik a szentmise bemutatásának és hallgatásának kimondhatatlan értéke. A szentmise Istennek legméltóbb imádása, a legtökéletesebb hálaadás, a leghatásosabb könyörgés és a legsikeresebb kiengesztelés. Nincs is más áldozat az Egyházban (Dán. 9, 27.), sőt az Egyházon kívül is megszűnt minden áldozat.

Ezért a szentmisét semmi sem pótolhatja. Sem ének, sem prédikáció, sem zsoltár, mert egyedül a miséről mondotta az Úr: «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!»

A szentmise gyümölcseinek egy részét a miséző és a misén jelenlevők élvezik, másik részét pedig azok, akikért a pap a misét följajánlja. Misézni lehet élőkért és holtakért.

121. *Melyek a szentmise főrészei?*

a) A följajánlás; b) az átváltoztatás (vagy Úrfelmutatás) és c) az áldozás.

Ezt a három részt azért nevezzük a szentmise főrészeinek, mert az első szentmise, amelyet az Úr Jézus az utolsó vacsorán bemutatott, szintén e három részből állt.

122. Mi történik följajánlaskor?

A pap följajánlja a kenyeret és a bort az áldozatra.

«Vevé Jézus a kenyeret, megáldá... Hasonlóképpen a kelyhet is.» A szentmisében a pap vékonyka kenyeret, ú. n. ostyát ajánl fel.

A följajánlás kezdetét arról ismerjük meg, hogy a pap lebontja a kelyhet, az oltárszolga pedig hozza a bort és a vizet.

123. Mi történik átváltoztatáskor (Úrfelmutatáskor)?

A pap átváltoztatja a kenyeret és bort az Úr Jézus szent testévé és vérévé.

A kenyér és bor azáltal lesz Jézus testévé és vérévé, hogy a pap megismétli fölöttük Jézus szavait, melyekkel az utolsó vacsorán az első átváltoztatást létesítette, t. i. «Ez az én testem» és «Ez az én vérem».

Átváltoztatás után már nem a kenyér és bor van az oltáron, hanem *Jézus Krisztus van jelen*, nemcsak teste s vére, hanem maga az élő, megdicsőült Krisztus, az Isten-ember. Mégpedig mindegyik (az ostya és a bor) színe alatt, sőt mindegyik színnek minden részecskéje alatt is jelen van az egész, élő, megdicsőült Krisztus.

A tükörnek egy darabocskájában úgy meglátod magadat, mint a nagy tükörben és ha száz darabra töröd is a tükröt, mindenik oly egészen ábrázol, mintha egészben volna ; ép-

így a Szentségnek minden részecskéje is Krisztus testét foglalja magában.

Az átváltoztatást (Úrfelmutatást) úgy ismerjük fel, hogy a pap az átváltoztatás után azonnal magasra emeli az Úr szent testét, azután a kelyhet a szent vérrel, az oltárszolga huzamosabban csenget és az orgona szava elnémul.

A Szentostya és a kehely fölmutatásakor két térdre térdelünk.

124. Mi történik áldozáskor?

A pap magához veszi az Úr Jézust.

A miséző pap áldozását a hívek is könnyen észrevehetik. Hazánkban régi szokás alapján az oltárszolga háromszor csenget.

C/ Az áldozás.

125. A hívek is magukhoz vehetik az Úr Jézust?

Igen, a szentáldozásban.

A miséző rendesen a saját áldozása után áldoztatja meg a híveket; de a szentmise után, sőt a szentmisén kívül is lehet áldozni.

Az anyatej az anya vére táplálék alakjában. A szentáldozás Krisztus vére táplálék alakjában. A szentáldozás növeli bennünk a megszentelő kegyelmet, erősít a bűn és kísértés ellen s készségessé tesz bennünket kötelességeink teljesítésére, az erények gyakorlására. A szentáldozásban egyúttal Isten elengedi bocsánatos bűneinket.

A *gyakori* áldozástól lelkünk finomodik, nemesbül, mind hasonlóbba lesz Krisztushoz, jobban értékeli az örökkévalókat, megnyugvással viseli az élet keresztjeit, buzgóbb lesz az erények gyakorlásában és így közelebb jut Istenhez.

A pap a szentmisében két szín alatt veszi magához az Urat, először az ostya (kenyér), azután (a kehelyből) a bor színe alatt.

A régi időben a hívek is többnyire két szín alatt áldoztak. Az Egyház azonban később a híveknek két szín alatt való áldoztatását megszüntette a következő okokból: *a)* az ostya színében az egész Úr Jézus, tehát szent vére is jelen van; *b)* sokan undorodtak és vonakodtak a közös kehelyből inni, mert ragályos vagy szájbetegségektől féltek; *c)* a szent vér könnyen kiömölhetett; *d)* a Szentiséget az áldozók részére a bor színe alatt is őrizni, nehézségekbe ütközik.

126. Miben áll a legfőbb lelki készüllet a szentáldozásra?

Abban, hogy a megszentelő kegyelem állapotában legyünk.

Aki készakarva halálos bűnben áldozik, szentségtörést követ el.

127. Miben áll a testi előkészület a szentáldozásra?

Abban, hogy éjfélről kezdve a szentáldozásig semmit sem eszünk és semmit sem iszunk.

Éjfélről kezdve a legkisebb mennyiséget sem vehetjük magunkhoz (csepp víz, kanál orvosság stb.). Az sem számíthat mentségül, hogy véletlenül vagy öntudatlanul ettünk, ittunk valamit. Aki éjfél után evett vagy ivott valamit és mégis áldozni megy, halálos bűnt követ el.

Halálveszedelemben azonban áldozhatunk, ha bármit vettünk volna is magunkhoz, pl. súlyos betegségben, a harctéren, ütközet előtt s i. t.

Az Oltáriszentség méltósága megköveteli, hogy, aki teheti, tiszta, rendes és méltó ruhában járuljon az Úr asztalához. Különösen vonatkozik ez a mai női divatra. Pápai rendelkezés értelmében a nem illő (mélyen kivágott vagy nagyon rövid) ruhában megjelenő nők, mint méltatlanok, nem áldoztathatók meg.

Ha lelkileg-testileg elkészültünk a szentáldozásra, készüljünk rá még buzgó imával vagy elmélkedéssel is. (L. imakönyv.) Amikor pedig elközelgett az áldozás perce, összetett kézzel az áldoztatópadhoz indulunk (oltár elé), letérdelünk és az Oltáriszentséggel felénk forduló pappal együtt háromszor mondjuk: «Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondd és meggyógyul az én lelkem» (közben ugyanannyiszor mellünket verjük). A pap az említett szavakat hangosan előimádkozza, de latin nyelven. Hazánkban régi szokás alapján az oltárszolga háromszori cseppetessel kíséri a pap előimádkozó szavait.

Amikor végre a pap az Oltáriszentséget

nyújtja nekünk, könyvet vagy tiszta kendőt tartunk szánk alá (hogy a Szentostya esetleges lehullását megakadályozzuk) és nyelvünket egy kevéssé alsó ajakunkra kitoljuk.

A Szentség vétele után beszéljünk az Úr Jézussal, adjunk neki hálát és kérjük kegyelmeit.

128. Hányszor kell áldoznod?

Évente legalább egyszer, húsvét tájban, de tanácsos, hogy minél gyakrabban áldozzam.

Természetes, hogy halálveszedelemben is kötelező a szentáldozás, ha lehetséges (pl. veszedelmes műtét előtt, katonák ütközet előtt stb.).

A kötelező húsvéti áldozást a IV. lateráni zsinat rendelte el. Hazánkban a húsvéti áldozás ideje rendszeren Nagybőjt első vasárnapjától pünkösöd utáni első vasárnapig (Szenháromság vasárnapja) szokott tartani.

Voltakép a szentáldozást nem kötelességnek kell tekinteni, hanem nagy kegynek és szerencsének, boldogságnak és kitüntetésnek. Ezért az ősegyházban a hívek valahányszor résztvettek a szentmisén, örömmel áldoztak is. Így óhajtja ezt a tridenti zsinat és így sürgeti az Egyház ma is (X. Pius).

Minél többször áldozunk, annál több kegyelemben részesülünk, annál tökéletesebbek leszünk, mert az Oltáriszentség a lélek tisztulásának, tökéletesedésének és örök ifjúságának csodás forrása.

Különösen az ifjúságnak és a súlyos kísértésben lévőknek, sokszor egyetlen ha-

tásos és eredményes védőeszköze a gyakori szentáldozás. «Minden áldozás egy-egy beoltás a lélekfertőzés ellen.» (Prohászka.)

Jaj azoknak, akik esztendőn vagy több éven át nem járulnak az Úr asztalához. Maga az Úr Jézus mondotta: «Bizony, bizony mondom neketek, ha nem eszitek az ember Fiának testét és nem isszátok az ő véré, nem lesz élet tibennetek». (Sz. János 6, 54.)

D) Jézus a szentségházban.

*129. Hol találhatjuk az Oltáriszentséget?
Oltárainkon a szentségházban.*

A szentségház latin neve : tabernaculum.
(Olv. : tabernákulum.)

*130. Milyen szent edényekben őrizzük az
Oltáriszentséget?*

Az áldoztatókehelyben és a szentségtartóban.

131. Miről ismerjük meg, hogy melyik oltáron van jelen az Oltáriszentség?

Az illető oltárnak szentségháza van és előtte öröklámpa ég.

A «világ világosságát» jelzi az öröklámpa, melynek állandóan, éjjel-nappal égnie kell, hogy emlékeztessen az Úr ígéretére : «Én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig». (Sz. Máté 28, 20.)

132. *Hogyan üdvözljük az Oltáriszentséget?* Térdhajtással.

Ha a templomba lépünk, amelyben Oltáriszentség van, az Úr Jézust térdhajtással üdvözljük; épúgy, amikor a templomot elhagyjuk.

Beteghez a pap hajadonfővel, fehér stólvával, kezében tartott tarsolyban viszi az Oltáriszentséget. Bárhol találkozzál is vele, a Szentségben lévő Úr Jézus előtt hajts térdet. Katonai személyek a Szentség felé fordulva, «Vigyázz»-állásban is tiszteleghetnek. Nagyobb városokban azonban szabad és szokás is az Oltáriszentséget rejtve vinni a beteghez, nehogy az utcán tiszteletlenség érje.

Az Úr Jézus mondotta: «Aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom az Atyám előtt, ki mennyekben vagyok; aki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt Atyám előtt, aki mennyekben vagyok». (Sz. Máté 10, 32—33.)

Tartsuk becsületbeli kötelességünknek, hogy az Úr Jézust az Oltáriszentségben többször meglátogassuk. «Mondd meg kívül társalogsz és megmondom, ki és milyen vagy!» Nem jó fiú az, ki helyben lakó atyját ritkán keresi fel.

Tanácsstalanságunkban, lelki s testi bajainkban forduljunk bizalommal az Oltáriszentségben rejlő Jézushoz. Ő hív minket: «Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik elfáradtatok és meg vagytok terhelve és én felüdítlek titeket». (Sz. Máté 11, 28.)

Templom előtt emeljük meg kalapunkat.

Nők keresztvetéssel vagy fejhajtással, katonák tisztelgéssel adják meg az Úr Jézusnak, a királyok-királyának, Üdvözítőnknek és «jó pásztorunknak» kijáró tiszteletet.



A bérálás.

133. Miért bérálkozunk?

Hogy lelkünkbe szálljon a Szentlélek és megerősödjünk hitünkben.

Bérálkozni annak szabad, aki még nem bérálkozott és a megszentelő kegyelem állapotában van.

A bérálás szentségében megerősödünk hitünkben, elsősorban azért, hogy bátran

megvalljuk és szerinte éljük. A bérálás természetesen növeli bennünk egyúttal a megszentelő kegyelmet is és eltörölhetetlen jegyet nyom lelkünkre. A keresztségben Krisztus országának polgáraivá, a bérálásal pedig katonáivá, harcosaivá leszünk. Bérálkozni csak egyszer lehet.

Rendszerint csak püspök bérálhat.

A bérálás alkalmával a béráló a bérálkozónak fejére teszi kezét és balzsamos olajjal (krizma) megkeni homlokát, miközben imádságos szavakat mond.

Aki bérálkozni akar, óhaját *idejekorán* jelentse plébánosánál, vagy hitoktatójánál, hogy *bérmaoktatásban* részesüljön és erről igazolványt («Bérmacédula») kapjon.

Bérálkozásra bérmaszülőt is szokás választani. A bérmaszülő megbérmált, hithű katolikus legyen. Házasságát csak akkor lehet bérmaszülő, ha házasságát katolikus templomban kötötte.

A szent kenet szentsége.

134. Melyik szentséget rendelte az Úr a súlyos betegeknek?

A szent kenet szentségét.

A szent kenetet csak azok a keresztények vehetik fel, kik *betegség* következtében jutottak halálveszedelembe. A súlyosan beteg *gyermek*ek is fölvehetik a szent kenetet, ha már eszüket használni tudják.

A súlyos beteg köteles előbb meggyónni

vagy ha nem gyónhatik, megfelelő bánatot fölindítani.

A szent kenet szentsége azokat a kegyelmeket adja, amelyekre a súlyos beteg lelke rászorul. Az Úr Jézus különös barátja volt a betegeknek. Így érthető, hogy külön szentséget is rendelt részükre. E szentség

a) a beteget «megkönnyebbíti» (Sz. Jakab 5, 15.); nem lesz ugyan kisebb a fájdalom, de erősebb lesz a lélek s így valóságban könnyebbedik a beteg állapota,

b) a bocsánatos bűnöket eltörli és növeli a megszentelő kegyelmet. Sőt, ha a beteg önhibáján kívül nem tudott volna meggyónni, még a halálos bűnöket is eltörli,

c) a beteget meg is gyógyítja, ha ez lelkének javára szolgál. («E betegség nem válik halálra, hanem az Isten dicsőségére» — mondotta az Úr Lázár betegségének hírére. Sz. János 11, 4.)

A szent kenet kiszolgáltatásánál a pap megkeni a beteg érzékeit szentelt olajjal és közben imát mond.

«Beteg valaki köztetek? hívassa el az Egyház papjait és ezek imádkozzanak fölötte, megkenvén őt olajjal az Úr nevében.» (Sz. Jakab 5, 14.) A súlyos beteghez tehát ne csak az orvost hívjuk. Az Úr Jézus is el akar menni a beteghez; hiszen az orvosságot is az Úr Jézus teremtette, az orvos csak kiválasztja, hogy melyiket vegye be a beteg. Az Úr a beteg testének orvosságot teremtett, a lelkének meg a szent kenet szentségét rendelte el. Nem minden beteg gyógyul meg. De amelyiket az Úr Jézus meg akar gyógyítani, előbb

meggyógyul, ha a szent kenetet is fölvette, mintha csak orvosságot vett volna. Amelyik beteg pedig meghal, annak meg azért jó a szent kenet, mert akkor jobban beillik a mennyországba.

A szent kenetet ugyanabban a betegségben csak egyszer vehetjük fel. Ha azonban a beteg a szent kenet után fellábadt, de újra halálveszedelembe jut, a szent kenetet újból fölveheti.

Az egyházi rend szentsége.

135. Hogyan lesz valaki Krisztus papja vagy püspöke?

Az egyházi rend szentsége által.

Az egyházi rend szentsége lelki hatalmat ad s kegyelmet annak méltó gyakorlására.

Az egyházi rend szentségének isteni rendeltetése alapján három fokozata van: a szerpapi, papi és püspöki. A *szerpap* (diaconus) keresztelhet, áldoztathat, prédikálhat és a szentmisében a papnak segédkezhetik. (Még nem misézhet és nem gyóntathat!) Az áldozópap, vagy egyszerűen *pap* misézhet és a szentségeket kiszolgáltathatja, kivéve az egyházi rend szentségét. Bérnálnia is csak akkor lehet, ha ezt a pápa külön megengedi. A *püspök* az összes szentségeket kiszolgáltathatja.

Vallásunk papjait tiszteljük mint Isten szolgáit, lelki ügyekben nekik engedelmeskedjünk és imádkozzunk érettük. «Féljed az Urat és tiszteljed az ő papjait», mondja a

Szentírás (Sirák 7, 31.). A papok szidalmazása, üldözése mindig biztos jele a rosszlelkűségnek. A tanárt rendesen a bukott tanulók szidják, a rendőrt, csendőrt nem azok szokták kövel dobálni, akik a törvényt tisztelik; akik pedig a kötelességét teljesítő papok ellen fordulnak, rendesen nem kifogástalan jelleműek!

Imádkozzunk gyakran jó püspökökért és jó papokért! Ha az utcán találkozol pappal (még ha nem is ismered), üdvözzöld: «Dicsértessék az Úr Jézus!» (Laudetur Jesus Christus!) Ezzel nemcsak hitvallást teszel arról, hogy katolikus vagy, hanem egyúttal bizonyosságot is, hogy *jó* katolikus vagy.

A házasság szentsége.

136. Kik veszik fel a házasság szentségét?

Egy férfi és egy nő, akik Krisztus rendelkezése szerint házastársak akarnak lenni.

A jegyesek a házasság szentségében kegyelmeket nyernek a jó házassághoz. A szentmisében a közönséges földi kenyér az angyalok kenyerévé változik. A keresztségben a közönséges halandó Isten gyermekévé magasztosul. A házasság szentségében pedig a jegyesek szeretete krisztusivá nemesül, vagyis megkapják a kegyelmet, hogy egymást halálig hűségesen, áldozatosan és lelki tulajdonságaikért is szeressék. A házasság szentségében nyert kegyelmeket természetesen meg kell őrizni, sőt istenfélő élettel növelni.

Ha szerencsétlen, boldogtalan házassokat látsz : biztós lehetsz abban, hogy vagy nem szentségi módon kötötték meg házasságukat, vagy a két fél közül egyik vagy másik nem vallásos, vagy egyik sem az.

Házasságot egymással csak azok köthetnek, akik között nincsen házassági akadály ; pl. akik nem közeli vérrokonok, akik szabad állapotban vannak (hajadon, legény vagy özvegy), akik egyforma vallásúak.

Az Egyház némely akadály alól egyes, megokolt esetekben fölmentést adhat. («Dispensáció».)

A katolikus házasságkötés úgy történik, hogy a jegyesek az illetékes lelkipásztor előtt és két tanu jelenlétében kijelentik, hogy házastársak akarnak lenni. Csak az a házasság érvényes és szentség-jellegű, melyet az Anyaszentegyház színe előtt kötnek.

Hazánkban az állam is kiveszi a felektől a házassági nyilatkozatot és ezt hivatalosan bejegyzi, hogy ezzel a felek *polgári* jogait és kötelezéseit szabályozza. Ez az ú. n. «polgári kötés». (Egyházi szempontból helytelenül nevezik «polgári házasság»-nak, mert a polgári kötés Isten szemében sem nem házasság, sem nem szentség.)

Akik megelégszenek a polgári kötéssel s elmulasztják a szentségi házasságkötést, Isten előtt bűnös viszonyban élnek, gyónáskor nem oldozhatók fel, nem áldozhatnak, kereszt- s bérmaszülők nem lehetnek s egyházi temetésben nem részesülhetnek.

Az érvényes házasságot csak az egyik házastárs halála bonthatja fel. Az Úr Jézus

mondotta: «Amit Isten egybekötött, ember el ne válassza!» (Sz. Máté 19, 6.)

Az Egyház egyes súlyos esetekben megengedheti, hogy *férj és feleség* különválva éljenek (Kor. I. 7, 11.), de azért az illetők házastársak maradnak és új házasságra nem léphetnek.

Aki házasságot akar kötni, mielőbb jelentkezék a plébánosnál.

137. Mi az ú. n. «vegyes» házasság?

Amelyet katolikus keresztény nemkatolikus kereszténnyel köt.

Nemkatolikus keresztény pl. az ágost. evangélikus (lutheránus), a református (kálvinista), a görög keleti vallású, stb.

138. Mikor tűri meg az Egyház a vegyes házasságot?

Ha a) a katolikus fél szabadon gyakorolhatja vallását és

b) ha minden gyermek katolikus nevelése biztosítva van («reverzális»).

Az Egyház természetesen még azt is megköveteli, hogy a vegyes vallású jegyesek katolikus pap előtt kössék meg házasságukat, mert különben házasságuk Isten és az Egyház előtt nem érvényes és a katolikus felet az Egyház kiközösítéssel bünteti.

Az Egyház nem szereti a vegyesházasságot. «A vegyesházasság istenellenes, mert Istennek nem tetszhetik, ha a házasságban, hol a legnagyobb egységnek kellene uralkod-

nia, épp a leglényegesebb dologban, a hitben van szakadás.» (Prohászka.)

Azt a nyilatkozatot, hogy a jegyesek valamennyi születendő gyermeküket a katolikus vallásban akarják nevelni, — még a polgári kötés előtt! — közokiratba kell foglalni, a következő hatósági személyek egyikénél: polgármester, főszolgabíró, járásbíró vagy közjegyző. Aki gyermekét hamis hitben engedi nevelni, szörnyű bűnt követ el annak lelke s örök üdvössége ellen, amelyet később következményeiben alig tehet jóvá.

A bűcsú.

139. *Mi a bűcsú?*

Az ideigtartó büntetések elengedése a gyónáson kívül.

Nagyon fontos tudnunk, hogy bűcsúval sohasem nyerhetjük a *bűn* bocsánatát, sem a halálos, sem a bocsánatos bűnét! Bűcsúval kizáróan csak földi vagy tisztítóhelyi, tehát mindig *ideigtartó bünteléstől* szabadulhatunk meg Krisztus Urunk végtelen érdemei és a szentek túláradó érdemei árán. Ha a földi országok fejedelmei elengedhetik alattvalóiknak a büntetést, a szülő a gyermekének, a tanár a tanulónak, Krisztus földi helytartóját is megilleti e jog. Isten hatalmat adott Egyházának, hogy a bűnbánat szentségében az örök *büntetést* is elengedje, annál inkább joga van tehát az Egyháznak az aránytalanul kisebb, ideigtartó büntetések elengedésére.

A bűcsú kétféle lehet : teljes és részleges. A teljes bűcsúval az összes ideigtartó büntetések elengedését, a részleges bűcsúval az ideigtartó büntetések csak egy részének elengedését nyerjük el.

Ha valamely imádság után ilyen vagy hasonló megjelölést látsz : «100 napi bűcsú», ez azt jelenti, hogy az illető ima elvégzése által annyi ideigtartó büntetés elengedését nyerjük, mint amennyi enyhítést az ő-egy-házban az nyert, aki 100, 300 napig stb. vezekelt.

A bűcsú elnyeréséhez szükséges :

a) hogy lelkünk a megszentelő kegyelem állapotában legyen ;

b) hogy az Egyház által kijelölt jócselekedeteket elvégezzük. Az Egyház által kijelölt jócselekedet lehet gyónás és áldozás, templomlátogatás, a pápa szándékára mondott ima és hasonló.

A legtöbb bűcsút a tisztítóhelyen szenvedő lelkek javára is felajánlhatjuk.

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
Előszó	3
Imádságok	7
I. Rész. Isten és a világ	10
II. Rész. Jézus Krisztus	43
III. Rész. Az Egyház	52
IV. Rész. A sírontúli élet	64
V. Rész. A kegyelem és a szentségek	71
A keresztség	75
A bűnbánat szentsége	76
Az Oltáriszentség	88
A szentmise	91
Az áldozás	95
Jézus a szentségházban	99
A bérnálás	101
A szent kenet szentsége	102
Az egyházi rend szentsége	104
A házasság szentsége	105
A búcsú	108



Tower Vilmos :

«A katolikus hitvallás.»

II. kiadás.

Tartalma : A katolikus vallás megismertetése a nagyközönséggel.

512 oldal, ábrákkal. Ára 5 P.

Bírálatok : «Hézagpótló mű. Jobbat a maga nemében keresve sem lehetne találni, még a külföldi irodalomban sem». (Katholikus Szemle, 1927. jan. szám.)

«Tower műve hézagpótló és egyedül áll vallásos irodalmunkban. A nélkül, hogy fárasztó lenne, az anyagnak olyan tömegét közli, amilyennel csak a kimondott nagy munkákban találkozunk. Vallás-irodalmi kincs. Alig van gyakorlati vallási kérdés, melyet világos, szabatos és a mai embert megkapó formában ne érintene.» (Magyar Középiskola, 1927. 10. sz.)

«Kérdései mindenütt világosak, kimerítőek, szépek és vonzóak. Megfelelt velük az oktatás hármasként céljának : hogy általa az igazság világos legyen, tessenek és az akaratot indítsa. Tárgyát gyönyörűen fejtegeti. Mindegyik tanulságos és élvezetes olvasmány. Mindegyik katolikusnak és nemkatolikusnak ajánlatos és hasznos. Ez a munka nagy nyereség a magyar vallásos irodalomra. Kíváncsú, hogy egyéb nyelveken is megjelenjék.» (Religió, 1929. I. füz.)

«Ez a könyv valóságos kincs. Alakja is oly kedves, hogy utazásra, kirándulásra is zsebünkben magunkkal vihetjük.» (Farkas Edith, a Szociális Missziótársulat alapító főnöknőjének rádióelőadása 1929. május.)

Kapható a Szent István-Társulattól, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28., vagy IV., Kecskeméti-utca 2. és minden könyvkereskedésben.

SZERZŐNEK LEGIDŐSZERŰBB KÖNYVEI.

Tower V. : «*A katolikus hitvallás*». II. kiadás, 512 oldal, képekkel. Tartalma : a katolikus vallás igazságának, tökéletességének és szépségének megismertetése a nagyközönséggel.

«Jobb könyvet a maga nemében keresve sem lehetne találni még a külföldi irodalomban sem.» (Kath. Szemle. 1927 jan.) «Tower műve egyedül áll vallásos irodalmunkban.» (Magyar Középiskola. 1927. 10. sz.) Ára 5 P. Katonáknak, tanoncoknak és segédeknek 4 P.

Tower V. : «*A pápák szerepe hazánk megmentésében és fennmaradásában*. XI. Pius pápától megdicsért, hézagpótló könyv. Ára 5 P.

Tower V. : «*Amit Napoleon életrajzai elhallgatnak*». Ára 3 P.

Tower V. : «*A hipnotizmus*».

Jelen könyv az egész világirodalomban az egyedüli, mely a hipnotizmus kérdését kimerítően, a keresztény világnézet alapján tárgyalja.

E könyvet a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr 88.213—1925. III. a., valamint az Országos Ifjúsági Irodalmi Tanács is ajánlotta. Ára 3 P.

Tower V. : «*Krisztus Akarata*» (erkölcstan). Ára 90 fillér.

Tower V. : «*Krisztus Közelsége*» (szertartástan). Ára 70 fillér.

Tower V. : «*Krisztus Országja*» (egyháztörténelem). Ára 1 P 40 fillér.

Fenti könyvek megrendelhetők szerzőnél : Budapest, I., Lógodi-u. 9. és a Szent István-Társulatnál. (Utóbbinál nincs kedvezmény.)